

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasillo" izjaha vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi in stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 centov, vrata 8 centov.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in administracija Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Državo in Canado je \$1.50, za inozemstvo \$1.50.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 14. marca (March) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 11.

Sirovost in neveda.

Kapitalistom bi bilo najbolj všeč, da bi otroci delavcev ne hodili v šolo. Zavedajo se, da se toliko bolj izkorišča delavec, kolikor bolj so nevedni. Skoraj vsaki dan se lahko prepričamo, da so zastopniki kapitalistov v eni ali drugi državi pripravljene glasovati za ojačanje militarizma: nove puške, brzostrelne topove, ogromne bojne ladje, nove trdnjave, mejtem ko nečejo skoraj nič privoliti za ljudsko izobrazbo. Vzlic temu, da današnja država zanemarljivo ljudsko izobrazbo, pa ljudstvo postaja čim dalje bolj izobrazbeno. Delavec, spoznavajoč, da mu drž. ni dala zadostne izobrazbe, prav rad seže po truda-polnem in mukotrpem delu po dobri knjigi in časniku, da si razširi in spopolni svoje znanje. Sme lo lahko trdimo, da se med delavci vedno in izjemnim stanjem. To potrdijo dogodki zadnjih tednov v West Virginiji. Delavci so res potrpeljivi. Ali ta potrpeljivost jih lahko mine. In če bodo kapitalisti v svoji ignoranci tako dolgo pobijali take skromne zahteve delavcev, da sem jim utrga nit potrpeljivosti, tedaj bodo delavci zahtevali ne le priznanje uniije, marveč bodo tirjali odstranitev mezdne sužnosti.

Pri kapitalistih je drugače. Vzlic temu da so hodili v šolo po deset in več let, so ostali ignoranti. Zaljubljeni v današnji izkoriščevalni gospodarski sistem, ki bazira na oplenu in zaslužju ljudskih mas, ne vidijo napredka v človeški družbi, ne vzgoje in izobrazbe ljudskih mas in ljudskega stremjenja za izboljšanje svojega življenjskega položaja: v divjem boju proti naravnemu razvoju se ne nauče nič iz svojih porazov.

Pred leti so v Coloradu nastopili kapitalisti z vso silo proti organiziranim rudarjem, ker so s splošnim štrajkom zahtevali, da se uvede osemurni delavnik, za katerega je ljudstvo pri splošnem glasovanju oddalo ogromno večino glasov. Na rudarje so spustili beriče, morilce in milico. Iztrgali so jih po noči iz naročja žen in objemov otrok in jih odvedli s silo do meje države Kansas, kjer so jih sredi prerije prisilili, da so zapustili vlak, da bi tam pomrli lakote. Privezovali so rudarje k brzovojnim dromom, kjer so jih pustili v najhujši vročini brez vode in hrane. Z rudarji so napolnili hleve za biko in njih neustrasene voditelje Moyerja, Haywooda in Pettibona so ukradli in silo odvedli v Idaho, da bi jih tam poslali na vešata. Samoposebi se razume, da je tako početje spravilo vse delavce v Zdr. državi na nogo, da so protestirali proti kapitalističnemu nasilju. Kapitalisti so menili, da bodo slavili svojo slavnostno zmago, ko bodo viseli Moyer, Haywood in Pettibone na vislicah. Vprav v trenutku, ko so si bili svesti svoje zmage, je prišel zanje poraz: porotniki so proglasili obtožence nedolžnim.

Vendar se kapitalisti iz tega svojega poraza niso prav nič naučili in ostali so ignorantje, kakor so bili prej, ker drugače bi bilo nemogoče, da bi se enak dogodki pripetili v štrajku tekstilnih delavcev (prejeev in tkalcev) v Lawrence, Mass. Tudi v tem štrajku so se dogajala ista nasilja kakor v Coloradu. Razlike je bilo le toliko, da so policaji, s koliki napadli slabotne ženske in da so hoteli dva delavska voditelja spraviti na električni stol mesto na vešala. Porazeni so bili zopet kapitalisti in sicer na celi črti. Vzlic temu se niso kapitalisti nič naučili in so ostali tepci, kar se tiče družabnega razvoja.

Enake dogodke imamo zopet sedaj v West Virginiji. Mesto kruha so dobili štrajkujoči rudarji svinčenke, mesto strehe pa izjemno stanje. Voditelje stavke so pozapri, med njimi tudi osive

lo agitatorico mater Jones, ki je poznana med rudarji in vsemi zavodnimi delavci od severa do juga, od vzhoda do zapada.

Kapitalisti niso mogli prisiliti štrajkujočih rudarjev, da bi se vrnili na delo in poslužili so se zopet starih sredstev, ki so jim prinesli še vselej poraz.

V divjem plesu za večjim profitom so slepi za vse, kar se godi krog njih. V tem trenutku pozabijo na zgodovino delavskih bojev in ne vidijo, da se delavska organizacija spopolnjuje in dviga kot orjak, da jim prinese zopet poraz.

Kako malo vendar zahtevajo štrajkujoči rudarji v West Virginiji, ko tvori med vsemi zahtevami glavno točko priznanje uniije. Pa vseeno se temu upira krožek pobesnelih in bečastih izsiljevalcev—kapitalistov, z najbrutalnejšimi sredstvi: najetimi beriči, milico in izjemnim stanjem. To potrdijo dogodki zadnjih tednov v West Virginiji. Delavci so res potrpeljivi. Ali ta potrpeljivost jih lahko mine. In če bodo kapitalisti v svoji ignoranci tako dolgo pobijali take skromne zahteve delavcev, da sem jim utrga nit potrpeljivosti, tedaj bodo delavci zahtevali ne le priznanje uniije, marveč bodo tirjali odstranitev mezdne sužnosti.

Ako se to preje izvrši, kakor bi se moralo izvršiti po večnem zakonu razvoja, potem naj kapitalisti pripisejo ta dogodek svoji ignoranci in požrešnosti.

Zaviranje vlakov potom električnih valov.

Več strokovnjakov je na Angleškem na železniški progi Birmingham-Straftort on Avon napravilo razne poskuse z "Railophone" sistemom v Birminghamu se nahajajočega nemškega iznajditelja v. Cramerja. Kralj Jurij je bil potom brezične brzovojne, ki je bila oddana iz vlaka v polni vožnji, obveščen o teh poskusih. Enake poskuse, ki so dobro iztekli, se je napravilo pred več časom v Berlinu. Pri poskusih, ki so se pred kratkim vršili na angleški progi, je znani električni profesor Silvan P. Thompson prevzel izvedbo najvažnejših poskusov, namreč ustavljanje vlaka potom električnih valov, izhajajočih iz signalne postaje. Lokomotiva je bila opremljena z aparatom izumitelja in je s polno paro vozila po progi. Profesor Thompson je pritisnil na gumb in nekaj sekund potem je škripanje koles naznanjalo, da se električni valovi povzročili zaviranje vlakov. Leta se je ustavil, ne da bi vlakovno osebo je pri tem kaj sodelovalo. Vlak, ki je prevozil nevarnostno znamenje, je bil ustavljen, kakor hitro se je približal nevarnemu mestu. Potem se je pustilo na progo tovorni vlak, ki mu je sledil brzovlak na istem tiru. Trčenje vlakov je bilo na videz neizogibno. Pritisk na električni gumb pa je ustavil oba vlaka, ne da bi njiju vodja vedela zakaj. Isti poskus se je napravilo s vlakoma, ki sta s polno paro vozila drug proti drugemu. V. Cramer je mnenja, da ne namerava s svojim sistemom nadomestiti sedanjih varnostnih naprav, pač pa jih izpopolniti.

— Nove avstrijske znamke. V kratkem dobijo v Avstriji novo poštno znamke, s katerimi namerava poštna uprava prihraniti 10,000 kron. Dosedanje znamke so bile namreč natisnjene na svetlem papirju, nove se pa natisnejo na navadnem. Spremenje se deloma tudi barva posameznih znamk. Dosedanja 50 vinarška znamka se popolnoma opusti, namesto nje se pa uvede nova znamka po 72 vinarjev, ki je potrebna za zavojni promet.

Ameriške vesti.

* V Baltimoru se je pripetila strašna razstrelba na britskem parniku "Alum Chine". Eksploziralo je 340 ton dinamita. Učinek razstrelbe je bil tako silen, da je bilo 40 do 50 oseb usmrčenih, šestdeset pa ranjenih. Poleg je bilo uničenega imetka v vrednosti nad pol milijona dolarjev.

Od parnika "Alum Chine" in nekega majhnega parnika, ki mu je pripeljal osedopolno tovarnino, so ostale le podrtine.

V ozračju je bilo čutiti moč razstrelbe v okrožju 100 milj. V Readingu in Atlantic Cityju so mislili prebivalci, da je potres.

Ko so na pomol pri Broadawyu pripeljali žrtve katastrofe, so se odigrali srce pretresujoči prizori. Otroci in žene pomorščakov so stale v vrstah in plakale, da je segalo do srca, ko so izkrcane mrtvece in ranjence nesli mimo njih.

Po nekem drugem poročilu se je razstrelba pripetila na majhnem parniku, ki je pripeljal nevarno tovarnino in je bil le nekaj čevljev oddaljen od parnika "Alum Chine."

Zdaj je gosposka uvedla preiskavo. Zapri so predelavca, ki je nadzoroval nakladanje tovarnine na parniku, kakor da bi zmrzel dinamit ne vseboval dosti nevarnosti, da se sam vname.

* V Akronu, O., se traja štrajk delavcev v tovarnah za izdelke kavčuka. Delavci ne hodite tje iskat dela.

* V Los Angelesu, Cal., je končala obravnava proti odvjetniku Clarence Darrowu, ki je znamenit kot zagovornik delavcev, v drugič s porazom za državnega pravdnika. O prvi obravnavi smo poročali, da so ga porotniki po kratkem posvetovanju spoznali nedolžnim. Pri drugi obravnavi se porotniki po večurnem posvetovanju niso mogli zjediniti in sodnik jih je poslal domov. Mi smo prepričani, ako bi bil Darrow navaden morilec, da bi se državni pravdnik že po prvem oproščenju ne brgal zanj. Ker je pa zagovarjal delavce, ga pa hočejo na vsak način uničiti. Čuje se, da pride tretjič pred porotnike. Državni pravdnik Fredericks si pa prizadeva, da bi ga advokatska zbornica v Los Angelesu radi nekih izjav izključila iz zbornice.

Kapitalisti se ne bojijo Darrowa kot človeka, marveč le kot advokata. Da bi uničili najboljšega zagovornika delavcev, se jim ne zdi nobeno sredstvo preslabo.

* Pred illinojskim senatnim komitejem, ki vodi preiskavo o vzrokih za belo suženstvo, se je dognalo, da veletrgovci v Chicagu, ki lastujejo 16 do 18 nadstropne trgovine, plačujejo svojim trgovskim vslužbenkam od 5 do 8 dolarjev na teden. Najznačilnejše pri tej zaslužbi je bil odgovor zastopnika Montgomery Ward and Co., ko ga je vprašal podgovernor O'Hara, za koliko bi se povečali troški tvrdke ako bi trgovska tvrdka vsem vslužbenkam plačevala minimalno plačo v znesku 8 dolarjev. Zastopnik je odgovoril za 75 tisoč dolarjev na leto. Nato ga je vprašal, ako bi tvrdka imela izgubo na leto s 75 tisoč dolarjev. "Ne," je odgovoril zastopnik. "V zadnjem proračunskem letu smo imeli \$2,370,000 čistega dobička."

Veletrgovci se radi odevajo s plaščem dobrotvornosti in prispevajo za sirotišnice, zavetišča in druge enake zavode par stotakov na leto, da jih kapitalistično časopisje hvali kot dobrotnike človeštva. V resnici so pa premeteni ljudje, ki z dobrodelnimi čini slepijo javnost, da tem laglje izkoriščajo svoje delavce in delavke.

* Wilson, novi predsednik, je izjavil, da je dolžnost naših diplomatov zastopati interese Zdr. države, ne pa prirejati banketov, čajnih večerov in drugih zabav.

Do sedaj je bilo v navadi, da je postal diplomat, kdor je imel mnogo denarja, da je prirejal soredje in znal izposlovati ameriškim bogatinom avdijenco pri evropskih kronanih vladarjih, da so jim poljubovali čevlje.

Wilson pravi, da bo naredil temu konec. Pri imenovanju diplomatov se bo oziral na njih znanje in ne na njih denarno mošnjo.

Radovedni smo, če bo to res. Vsekakor je pa ponižujoče za vsakega ameriškega državljana, ki se valja po trebuhu pred evropskimi vladarji, ker je to v nasprotju z državljanstvom republike.

— Rudarji v West Virginiji bodite oprezni, ako bi vas vojno sodišče poklicalo, da vas zasliši kot prič. Harold W. Houston advokat za U. M. W. of A. je v delavskih listih izdal oklie, da naj vsak rudar pred vojnim sodiščem molči na stavljeni vprašanja, ker nima vojno sodišče pravice zahtevati, da bi prič pričale proti ljudem, ki so po mnenju vojnega sodišča grešili proti zakonom.

Rudarji ostanite zvesti svojemu razredu in tovarišem, katere so vrgli po nedolžnem v ječo, s tem, da ne pripoznate vojnega sode. Vaši tovariši bodo prišli pred civilno sodišče. Tam boste pa odgovarjali na stavljeni vprašanja.

— Kardinal Gibbons se je pri jubilejski slavnosti izrazil proti direktni izvolitvi zveznih senatorjev s temi besedami:

"Ako bi masi (ljudski) dali pravico, da bi lahko ovrгла zaključke legislature, bi to pomenilo, da je zakon sodrge izpodrinil obstoječi zakon."

Morgani, Rockefelleri, Vanderbilti, Gouldi in drugi plutokratje, ki smatrajo ljudstvo za molzno kravico, se strinjajo popolnoma z njim.

— Zelo resolutna žena je soproga gubernerja Listerja v državi Washington. Legislatura je sprejela zakonsko predlogo, ki določa dva milijona dolarjev za popraviljanje cest! Guberner je malo pred peto uro zapustil urad in ni hotel sprejeti zakonske predloge, katero sta v naglici sprejeli obe zbornici legislature. Zakonodajalci so ga hoteli prisiliti, da bi še pred polnočjo podpisal zakonsko predlogo ali pa vetiral, da bi legislatura lahko preložila svoje zasedanje do 13. marca. Komaj je guberner zapustil urad, so na njegovo dom poslali uradnika z zakonsko predlogo, da jo podpiše ali vetira. Na domu je uradnika sprejela žena gubernerja in ga na kratko vrgla na cesto.

— Senzacionalen proces se vrši v Kansas Cityju. Dr. Hyde je obtožen, da je umoril svojega tasta, polkovnika Sivopa. Tekom obravnave je stražnik Hollowell povedal sodniku, da se mu je ponudilo \$1000, ako se porotniki ne zjedinijo, za slučaj oprostive pa \$1500. Neki član prve porote, je hotel izvesti to umazano kupčijo. Sodnik je na razna vprašanja v tej zadevi odgovoril, da ne more storiti drugega kakor kaznovati krivce.

— V Seattle, Wash. so zvezni uradniki zapri 15 oseb, ker so vtihotapovale opij v Zdr. državo. Pri stenografistki Mariji Bergamovi so našli opija za 7500 dolarjev.

— Dobili smo novega glavnega poštarja Daniela E. Roper iz Severne Caroline in novega tretjega

glavnega poštarja James J. Biekkeja, tajnika državnega demokratskega komiteja države Pennsylvanije. Njihova prednika nista bila naklonjena časopisju. Ob vsaki priliki sta povdarjala, da je treba zvišati poštnino za časnike, dasiravno imajo v Kanadi nižjo poštnino za časnike kakor pri nas, pa vseeno prav dobro izhajajo. Seveda ni imela zahteva po povišani poštnini drugega namena, kakor otežkočiti izdajanje časnikov.

Nova uradnika še nista izjavila kakšno stališče bodeda zavzela v tej zadevi.

— "Times" poroča, da je Hamilton Fish jr. privedil slavnostno žretje (banket) za 14 oseb, ki je stalo sto tisoč dolarjev.

Vzlic neovrgljivi resnici, da je vsakdo teh kapitalističnih parasitov pri eni večerji snedel jedil in izpil pijačo, ki so reprezentirale s spoprežbo vrednost 7150 dolarjev, bodo kapitalistični časnikarji še bodoče očitati delavcem, da so požrešni, ako zastavkajo, ker ne morejo preživeti svoje družine z dolarjem in pol na dan.

Komur take primere ne odpr oč, da so kapitalistični parasitje največje pijavke v današnji človeški družbi, bo ostal gluhi in slep vse svoje žive dni za vse, kar se godi krog njega.

— Ko je dr. Friedmann dospel s svojim novim serumom proti jetiki, ki ga pridobiva iz želvi, v New York, so mu nekateri zdravniki metali polena pod nogo, da ne bi mogel poiskusiti novega sredstva proti beli kugi — jetiki. Ali dr. Friedmannu se ni vstrašil ameriških kričačev, dasiravno ga je neki kričač takoj po prihodu proglasil za družega dr. Cooka, marveč je vztrajno zahteval, da se mu dovoli najprvo napraviti poiskuse, potem naj pa izreče svojo sodbo strokovnjaki.

Dr. Landsmann iz "People's" bolnice, v kateri je dr. Friedmann poskusil prvič svoj serum na dveh bolnikih, ki sta bolehalo za pljučno jetniko, je izjavil, da serum povoljno učinkuje.

Dr. Friedmann se je izrazil, da bo tisoč bolnikom vbrizgnil svoj serum, ko se vrne iz Kanade.

Danes se o učinku seruma še ne more izreči popolne sodbe. Gotovo pa vsak človekoljub želi, da bi se serum obnesel, ker jetika pomori največ ljudi.

— Kneginja Dolgoruki, vdova ruskega cesarja Aleksandra II., s katero je stopil v morganitiški zakon v letu 1880, je pri njujorskem državnem sodišču vložila tožbo, da ji njujorski advokat Viktor E. Gartz povrne \$2900.

Vdova živi v Parizu, je stara 69 let in vdova od leta 1881, ko so nihlisti z bombo usmrtili cesarja. Vdova trdi, da je advokatu naročila, da zanjo inkasira \$22,500. Advokat si je za to delo zaračunal \$3900. Po njenem mnenju bi pa zadostovalo le \$1,000.

— V St. Paulu, Minn. so porotniki obtožili vseučelišnega profesorja Oskarja N. Olsona, ki je iz ljubosumnosti ustrelil E. N. Darlinga, razvoževalca perila, umora prve vrste. Profesor je ostal hladen kakor osodopolnega dne, ko je ustrelil Darlinga.

Njegovi advokati se trudijo, da bi ga izpustili na svobodo pod varščino.

— Iz El Pasa, Tex. poročajo, da je prostak Karel Campbell napadel ritmojstra Hamiltona Bowija od 13. konjeniškega polka. Častnik je psoval vojaka, nakrat je pa prostak potegnil samokres in ustrelil nanj. Ko so ga lovili, je ranil enega svojih tovarišev.

Inozemstvo.

V navzočnosti nemškega cesarja so proslavili stoletnico vstaje proti Napoleonu, katere kulmacijsko točko tvori bitka pri Lipskem leta 1813.

Vzlic temu da je bilo kakor izškafa, so se zbrali v bližini palače bizantinci, radovedneži in člani patriotičnih društev, da so dano poslušali patriotične govornice ljudi, ki so v krivljenju svojih hrbtišč pred mogočnejši dosegli najvišji rekord.

Liberalna stranka na Angleškem je izdelala tako šepavo zakonsko predlogo za žensko volilno pravo, da jo unisti in zastopniki delavske stranke, ki so za splošno žensko volilno pravo, niso mogli podpisati.

Sufražetke so se sedaj pričele bojevati s požigom, da izvojujejo žensko volilno pravo. V Sandertonu, mestu, ki je 37 milj oddaljeno od Londona, je do tal zgorela postaja "Great Western" železnice. Našli so dva lepaka z napisom: "Goreti mora, da bomo lahko glasovali." — "Volilno žensko pravo". V Heaton parku so zapalile paviljon kluba, katerega člani so se kratkočasili s kegljanjem. Zapustile so letak: "Preje ne bo miru, dokler se ženskam ne bo dovolilo glasovati."

Na Škotskem se je v mestu Irwin pripetila strašna dinamitna razstrelba. Vse mesto je v razvalinah. Mnogo ljudi je mrtvih in ranjenih.

V zimski palači v Petersburgu je ruski car s slavnostnim žretjem obhajal tristoletnico, odkar so Romanovi zaslužili ruski narod. Banketa se je udeležilo do 1000 oseb, med njimi so bili tudi člani diplomatskega zbora. Druge nesreče ni bilo, k večjem če je katerega preobilo zavžita jed ali pijača, tiščala v želodec.

Rudniško selo El Tigre v Mehiki, ki je oddaljeno 40 milj od Douglasa so zasedli vstaši, ko so po kratkem boju pognali posadko sedanjega predsednika v beg. Posadka je hotela ubežati preko meje. Na begu so jo dohiteli vstaši in ji pobrali orožje in strelivo. Cananea, ameriško rudarsko mesto, ima pretrgano železniško zvezo. Vstaši so zasedli tudi vodovodno napravo.

V provinci Coahilla je vstaja v polnem plamenu. Vstaši marširajo proti Agua Prieti in zaeno so zasedli tudi "Mexican National" železnico pri Monclovu.

Iz zadnjih poročil je razvideti, da krvolik in sedanji predsednik Huerta, nima trdnih tal pod seboj.

Enverbej je baje izkreal 20 tisoč vojakov pri San Stefanu, da ustavi prodiranje proti Carigradu, ako bi se balkanskim zavezniškom posrečilo zasesti zadnjo obrambno črto.

Trdnjava Janina je padla. Grki so našli v trdnjavi do 6000 mrtvih in ranjenih Turkov. Mnogim turškim vojakom se je posrečilo ubeati iz trdnjave, preden jo je zasedel sovražnik.

Grki so pri Janini izgubili 1800 mož.

V vzhodnem delu republike Guatemala je močan potres porušil mesto Cuilapa in nekatere manjše vasi. Tudi mnogo človeških življenj je uničenih. Največ so trpeli otroci, ker se je zemlja zazibala, ko so otroci bili v šoli.

Nadškof Nouel je odložil predsedniško mesto na San Domingu in odpotoval v Evropo. Najbrž so mu postala tla prevročna pod nogami, ker predsedniki na tem otoku navadno umrjejo v čevljih. Odpotoval je, da se izogne usodi svojih prednikov.

GLASILO
Slovenske Narodne
Podporne Jednote

izhaja tedensko

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTEUredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Volja za vse leto \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIC NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.OWNED BY THE SLOVENIC NATIONAL
BENEFIT SOCIETYOFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

Boj za kruh.

Spisal J. L. Engdahl. Za Sloven-
ce priredil J. Z.

4.

Monopolisti krušnega trga so se vedno zavijali v plašč molčečnosti in prikrivali svoja dejanja. Vzlic temu je pa vsakdo opazil, ki ni gluhi in slep za dogodke v današnjem gospodarstvu, da se nekaj vrši za kulisami velefinančnikov, kar bo slednjič rodilo krušni trust. Mnoga znamenja so oznanjevala, da se ustanovlja trust za kruh, še predno so organizirani pekovski delavci izvedeli, na kakšen način se vrše priprave za potrustjanjenje pekovske industrije. Organiziranim pekovskim delavcem je bilo prepričano, da izsleda, zakaj se v raznih velikih mestih gradijo velike tovarne za kruh, ki so druga drugi podobne kakor jajce jajcu v dveh notranjih napravah, dasiravno je imela vsaka nominelno lastno upravo in različne lastnike.

Pekovski delavci so spoznali, da je pečen kruh v podobi in velikosti povsod enak in da se ga proizvaja na enak način, dasiravno so mesta, v katerih so pekli kruh, ločile velike daljave. Kvas je bil enak; pa tudi o moki in o vsem drugem, kar je potrebno za kruh se lahko izreče isto. Avtomobili, ki so bili potrebni pri razvažanju kruha, so bili delani vsi po enem vzorcu. Stroji, ki jih rabijo v pekarnah, so za las podobni drug drugemu. Nekje so morali biti vzroki, zakaj si je vse podobno in enako. To je provzročilo, da so pekovski delavci pričeli misliti.

Z razmišljanjem je prišlo probujenje in našli so še mnogo drugih reči, ki so bile podobne druga drugi. Zaznalo se je, da so imena velikih tovarn za kruh podobna imenom tovarn v drugih mestih. Ime "Ward" so našli v Bostonu, Providencu, Pittsburgu, Clevelandu in Chicagu. To je odkrilo, da ima "Ward Bread" družba pekarnarstva v glavnih industrijskih središčih. Načrtov, kako se skuša majhna pekarna izvabiti v mrežo, da se jih kasneje uniči, niso odkrili prej, dokler niso izvedeli, da obstoji v Pittsburgu "Ivan B. Nordhem" družba, ki dela tam reklamo s "tip top" znakom za "Ward Bread" družbo. Še le po tem odkritju so bili načrti krušnih trustovcev razgaljeni v polnem obsegu.

Največjo silo "National Biscuit" družbe najdemo v dejstvu, da so skoraj vsi patenti za stroje, ki jih rabi v svojih obratih, njena last. Isto najdemo v čevljarški industriji. To ni čevljarški trust, marveč je trust, ki izdeluje potrebne stroje za proizvodnjo čevljev, zategadelj ima tudi moč. Pri Wardoveh pa vidimo, da je proizvodnja kruha in strojev v eni roki. "Ward Bread" družba lastuje danes najboljše peči, v katerih se peče kruh in katere je dobili na trgu. V vseh svojih obratih ima Duhrop peči, ker Wardovec lastuje "Duhrop Owen" družbo, ki ima svoj urad v New Yorku.

Wardovec so nadalje v zvezi z J. H. Day" družbo v Cincinnati, O., ki ima svoje urade v New Yorku, Bostonu, Philadelphiji, Chicagu in Kansas Cityju in izdeluje vsakovrstne stroje, ki so potrebni v pekarski industriji.

Ward družba je direktno zainteresirana tudi v podjetju "Corry Yeast" družbe v Washingtonu D. C., ki izdeluje kvas, katerega

rabijo izključno v vseh obratih Wardovec. Kvas Corryja so postavili na trg, da konkurirajo z drugimi proizvajalci kvasu. Samoposebi se razume, kolikor večji upliv dobiva Ward družba na krušnem trgu, toliko manj prodajo drugi proizvajalci kvasu svojih izdelkov.

Wardovec se skrivajo za različni imeni v vseh šestih mestih, v katerih imajo svoje tovarne. Zdaj polagoma odstranjujejo druga imena in knalu bo napočil čas, ko bodo poznali le eno ime: Ward Bread Company.

Za Wardovec se je avtomobil pri razpečevanju kruha izkazal kot najpripravnejše prometno sredstvo, ki izpodriva konja. Ko so Wardovec spoznali to dejstvo, so zgradili svojo lastno tovarno za avtomobile v New Yorku. V tej tovarni ne izdeluje družba le zase avtomobile, marveč tudi za druge lastnike pekarn. Nekateri vozovi nosijo do osem tisoč hlebcev.

Isti Wardovec so finančno združeni s strokovno šolo za peke. Šola je v tovarni za kvas v Washingtonu D. C. Peki dobijo tu teoretični poduk, praktičnega pa v velikih krušnih tovarnah družbe. To dokazuje, da se trust v dobi strojev v pekarski industriji niti ne obrača do organiziranih pekovskih delavcev, da bi dobil izučeni delavci. Že na drugem mestu smo povedali, da se je neki trust-jan izrazil, ako bo treba, da pojde iskati delavce na ulice. Tehnične skušnje, ki so potrebne v velikem obratu pri proizvodnji kruha, mora trust dobiti najprvo v svojih obratih.

Le nerad je trust sem in tje priznal, da je v zvezi z zgoraj omenjenimi podjetji. Ko so pričeli trdit, da je trust v zvezi z "Ivan B. Nordhem" družbo, so trust-jani to trditve polni ogorčenja zavrnili. Vzlic temu umetnemu ogorčenju se je dokazalo, da je Jurij S. Ward, brat Roberta B. Warda, predsednika "Ward Bread" družbe, podpredsednik Nordhem družbe in za eno tudi ravnatelj "Ward Bread" družbe. Ko so ta odkritja zagledala beli dan, so trustovci hitro pozabili na svojo prejšnjo ogorčenost.

Nordhem družba lastuje patent za izdelovanje "tip top" kruha in tudi "tip top" znakma je njena lastnina.

Nordhem družba vprav dokazuje, da hoče Ward Bread družba monopolizirati proizvodnjo kruha. V obratu te družbe najdemo, da se dela z istimi stroji, pečmi in na isti način, kakor v vseh drugih velikih trustjanskih pekarnah. Tam najdemo isto moko, kvas, avtomobile, enake hlepe itd. Zakaj vse to. Trust gradi povsod velike tovarne za kruh, da bo kasneje z njimi ravnal po lastni volji.

Čitatelji bodo takoj spoznali, da je bila Nordhem družba potrebna za "Ward Bread" družbo, ko se bodo malo boljše seznanili z razvojem in napredkom krušnega trga. Pred vsem so Amerikanci zelo patriotični ljudje. Amerikaneec ni poznat le zavoljo svojega narodnega patriotizma, temveč je tudi velik lokalni patriot. S svojjo narodno zavestjo vibira povsod, kakor z znamenjem svoje šole, svojega kluba, svoje univerze in svoje organizacije.

Lokalnemu patriotizmu je Ward družba najprvo napravila svoj poklon. Amerikaneec je mnogo za razvoj domače industrije. Pod to pretvezo imamo že nekaj let visoko uvoznino za izdelke iz inozemstva. Na isti način skušajo razna mesta podpirati domačo industrijo s tem, da vstvarjajo pred sodke proti industriji v drugih mestih. Ako bi kdo stanoval v Keokuku, Iowa in bi lahko kakšno reč ceneje in po svojem okusu kupil v Chicagu, potem ne sme kaj takega izvršiti, ker bi ga njegovi sosedje in prijatelji proglasili za sovražnika in izdajalca domače industrije. V tem grmu leži zajec.

Wardovec so se zbudili iz svojih sanj, ko so hoteli izvesti krušni monopol preko cele države, ker so jih v vsakem mestu smatrali za tuje kapitaliste. To je pomenilo, da Wardovec niso tako dobri kapitalisti kakor domači. Meščani, ki gorijo za domačo obrt, pa niso hoteli izgubiti peka, ki je odprl svojo pekarno, ko so pričeli graditi mesto in katerega premoženje se je množilo z rastočim mestom. To je odločilo pri Wardovec, da pridejo drugim potom do svojega cilja.

Ameriški trustovci so v eni točki zelo vstrajni. Ne brigajo se za opomine in gredo svojo začetno pot naprej, dokler ne dosežejo svojega namena. Wardovec se niso umaknili s pozorišča, dasi so jih obdolžili, da so tuji kapitalisti. Vedeli so, da lahko trg v velikih mestih pribore za svoje izdelke. Poklicali so v življenje Nordhem družbo, da uravna pot za trustjanske proizvode in najde sredstvo, da bo lahko postavila svoj izdelek na trg. Agentje te reklamne družbe, ki so v resnici agentje krušnega trusta, so takom zadnjih dveh let dobro razorali ledino, preko katere se hočejo razširiti Wardovec. Agentje so še vedno na delu in bodo delali, dokler ne bo Wardov kruh tako dobro poznan kakor "National Biscuit" družba.

Skrbno si agentje izberejo svoje polje. Najraje si izberejo taka mesta, v katerih prebivalci radi uživajo kruh, ki prihaja iz pekarn. Kaj ljubijo prebivalci bolj: doma pečen kruh, ali pa kruh iz pekarn? To je važno vprašanje za agente. N. pr. v New Orleansu se sne 95 odstotkov kruha, ki prihaja iz pekarn in le pet odstotkov se ga speče doma. To je izvrstno polje. V Chicagu se povzije polovico kruha iz pekarn, drugo polovico pa pečejo doma. Ali tu je še neko drugo odločilno dejstvo. Odstotki v korist pekarnam vedno rastejo, naobratno se pa peče čimdalje manj kruha doma, kar je v prilog trustu. Danes skoraj dvakrat toliko ljudi vživa kruh iz pekarn, kakor pred desetimi leti. Proizvodnja kruha v domači peči se znižuje, narašča pa v pekarnah.

Trustovski agent si izbere svojo žrtve v nekem mestu. Tudi tukaj lahko uravna svoje delovanje po raznih okoliščinah. Agent gre k peku, ki ima ugled in živi v dobrih razmerah in ki hoče razširiti svoje podjetje. Pekovskemu mojstru dokazuje, kolike vrednosti bo zanj, ako bo proizvajal kruh s "tip top" znakmo. Agent pošlje k pekovskemu mojstru, ki bi rad hitro obogatel, človeka, ki mu pokaže, kako se izdeluje "tip top" kruh. Za tem prične agent delati reklamo, da edino "tip top" kruh zahtevajo povsod, posebno pa tudi v mestu, v katerem so ga pravkar pričeli proizvajati.

"Barbarska Evropa."

Slike iz severne Albanije.

Pokrajine, za katere se sedaj vojskujejo Črnogorci z Albanci, je nekoč neki Italijan imenoval "barbarsko Evropo". To ime popolnoma razume človek, ki je kedaj bival med Albanci v severni Albaniji in tam študiral njih življenje, šege in navade.

Že po naravi je severna Albanija nepristopna in tako strašna, da domačini najvišji vrh tega skalnatega in goratega sveta, ki se dviga 3500 metrov nad morskogladino v Šibeh planini, imenujejo "Prokljeta". Le malo raziskovalcev je bilo tako pogumnih, da so šli študirati življenje divjih Albancev v te pokrajine, kakor tudi rastlinstvo, rudnine itd. Prokljeta pomeni prokleta gora. Že ime samo nam pripoveduje, da mora biti okolica strašna in da se ozke steze vijejo ob robu groznih prepadov, kjer večsi spodletji tudi noga gorskih stez vajenega gorjanca, da strmoglavi v prepad, kjer obleži z razbito glavo in raztrganimi udi.

Ko so Črnogorci prekorali mejo, smo čitali, da so morali večkrat naskočiti takozvane gradove, kjer so zgubili pri naskoku navadno mnogo ljudi. Ti gradovi, v katerih prebivajo domačini in ki se dozdevajo na prvi pogled, da jih je nemogoče vzeti z naskokom, so zgrajeni zelo primitivno. Kamenje ni znotraj vesamo med seboj, marveč je prostor vmes napolnjen z gramozom in malim kamenjem. Zunaj so pa leseni zapahi in vezi, da drže vse skupaj. Vsaka večja družina biva v takem trdnjavi podobnem bivališču. Vsak tak "grad" ima dva dvora. V enem bivajo moški, v drugem pa ženske. Vhod v moški dvor je obokan. Kristjanom je bilo še pred kratkem prepovedano, imeti obokan vhod. Zdolanji prostori v poslopju, v katerem bivajo moški, služijo za hlev, v ženskem dvoru pa za pri tleh kuhinja, prostori za gospodinjstvo so v prvem nad-

stropju, drugem so pa spalnice. Ženske bivajo najraje v prvem nadstropju na verandi, kjer kramljujejo, jedo in delajo. Kolovrat in tkalski stol sta v kuhinji poleg ognjišča.

Zunanja vrata, ki vodijo na dvorišča so iz debelih hrastovih brunov in zunaj obita s širokoglavimi žebli. Okna popolnoma manjkajo pri dolenjih prostorih. Zgoraj se ozke odprtine, ki služijo streljanju in katere se zapira z debelimi bruni iz hrastovega lesa. Šipe iz stekla poznajo le v mestih. Pa še tam so v navadi kakih dvajset let. Sobe so nizke, stene gole, v njih je mnogo uzidkov s kljukami, na katerih visijo puške. Pohištva je malo. Za počitek služijo lesene klopi ob stenah, katere so pokrite s kožami ali preprogami. Poleg ognjišča stoji visoka svetilka. Zraven leži škara in kresilni kamen. Zdaj imajo premožnejši tudi petrolejke. Nekdaj so bili albanski "gradovi" okrašeni s stolpiči, katere so pa paše sultana Abdul Medšida, ki je bil oče Mohameda V., po ponesrečeni revoluciji razdejali.

Ljudstvo živi še v temi. Moderna civilizacija je vstvarila le nekaj napol civiliziranih ljudi, ki so še hušji kot necivilizirani. Ti napol civiliziranci so izgubili srčnost in druge dobre prirojene lastnosti svojega naroda, sprejeli so pa grehe tujecev. Postali so beriči sultanovega despotizma, uničevalci pravosti in provzročitelji sedanje bede. Za napredek prometa se ni storilo nič. Za reke, ki bi lahko služile prometu, se ne briga nihče. Povsod primanjkuje mostov. Ob času nalivov je promet ustavljen po cele tedne. Tedaj stoji pastirji, ki se vračajo s planinskih pašnikov s svojimi čredami, obpani pred nepremagljivi ovirami in ne vedo, kaj bi počeli, da bi se vrnil domov. Celo mostovi preko Bojane pri Skaderskem jezeru, ki vodijo v Skader, glavno mesto severne Albanije, ki je bilo srbsko ob času srbskega carstva, so trohneni, ki se zrušijo že ob najmanjšem poplavi. Poplavi so večkrat prizadeli mestu mnogo škode. Škodo so popravili, vendar pa ni nobenemu prišlo na um, da bi se obvarovali bodočih katastrof. Celo pred mestom so morale čakati karavane na drugi strani reke po več tednov, kedar je narasla Bojana in poplavela bregove.

Kakor se turški gospodarji niso brigali za promet, ravnotoliko so storili v zdravstvenem oziru. Bolnike še vedno zdravijo čarovniki. Od civilizacije so sprejeli le spolno kugo, ki je bila prejšnji generaciji nepoznana, danes pa bolega zanjo po nekaterih krajih 97 odstotkov! To je strašno še tem bolj, ako izvemo, da ljudi, ki so oboleli za to kugo, zdravijo čarovniški mazači. Nikjer na svetu ni toliko zdravniških specializistov kot med albanskimi čarovniki. Tu niso le specializisti za razne bolezni, marveč tudi za različna zdravila. Kačji pik zdravijo s šerbetom (sladka morska silmska pijača), katero mora pripraviti "dede", to je svetnik. Od takega svetnika dobi zdravnik le vodo. Taki, ko jo izpije, dobi zmožnosti, da ozdravi človeka, katerega je pičila kača. Čarovnik ne izpije vse vode. Nekaj jo pusti v steklenici, v katero da kačo, ki je že ujedla človeka. Ako pokličejo čarovniškega mazača k človeku, katerega ga je pičila kača, tedaj mazač s to vodo izpere rano in vse je zopet dobro, seveda če je to volja alaha. Na tak kompliran način zdravijo tudi vnetje pljuče. Najprvo drgnejo bolnika z oljem, kisom in soljo. Potem mora znojiti. Nato ga mazač zavije v preluknjani papir, ki je namazan z medom in papriko. Potem ga zasuše, kjer ga pusti ležati, dokler ne ozdravi ali umrje. Ako umrje, pravijo, da ga je alah poklicel k sebi v paradiz.

Vraže so močno razširjene med ljudstvom. Tega je mnogo krivo neizobraženo duhovništvo vseh konfesij, posebno pa moslmsko in grško-ortodoksko. Po zunanem je težko soditi na deželi h kateri veri pripadajo prebivalci, ker si žene ne zakrivajo obraza. Moslimi so pač slabi moslimi, kristjani pa ne dobri kristjani. V cerkev in mošeje gredo le dvakrat v letu. Moslimi obiščejo mošeje na bajramski praznik, kristjani pa gredo v cerkev ob božiču in novem letu.

V drugi dobi pa služijo cerkve in mošeje za živinski hlev ali pa žitnice.

Taka je kulturna slika iz pokrajin, kjer se sedaj Črnogorci bijejo s Turki.

Mezda in cena blaga.

Vsem tožbam o druginji stavljajo kapitalisti in profesorji na univerzah, ki so v službi velekapitala vedno trditve nasproti, da so delavci sami zakrivili druginjo. Pravijo: Povišanje mezd in skrajšanje delavnega časa sta povišala proizvodjalne stroške blaga; radi tega so podjetniki prisiljeni, za svoje blago zahtevati višje cene. Ne kapitalisti in posestniki več ti sočakov obsegajočih farm, izkoriščajo ljudstvo; delavci sami so pravi izkoriščevalci. Njih nezmerne zahteve so vzrok druginje.

Res je, da so naše strokovne organizacije delavcem mnogih strok pridobile višjo mezdo in krajši delavni čas. Ampak proizvodjalni stroški blaga niso nikakor narasli v isti meri kakor mezde delavcev. Treba je globokoje preiskovanja razmerja med višino delavskih mezd in veličino proizvodjalnih stroškov.

Najprvo se mora omeniti znano dejstvo, da raste s povišanjem delavskih mezd in s skrajšanjem delavnega časa delavna sposobnost delavcev. Ko se je na primer v optični delavnici Zeissa v Jeni znižal delavni čas od devet na osem ur, je delavna sposobnost delavcev takoj poskočila v uri za 16,5 odstotkov. 30 delavcev proizvajajo sedaj v osmih urah toliko, kolikor je proizvajalo 31 delavcev v devetih urah. V tovarnah žveplene kisline belgiške "Société des Produits Chinnques," se je prošlo l. 1892. od delavnika dvanajstih ur na osemurni delavnik. Nekaj mesecev pozneje so delavci v osemurni štiti in z istimi pečmi in z isto surovino izdelali ravno toliko svetlice nego prej v dvanajsturni štiti. V strojarnici Mather in Platt v Salfordu pri Manchesterju, v kateri je 12 tisoč delavcev zaposlenih, se je skrajšal l. 1893. tedenski delavni čas od 52 na 48 ur. Pridelava se je vzlic temu za nekaj povišala. V državnih delavnicah v Angliji dela od leta 1894. sem več kot 18 tisoč delavcev, ki so prej delali 53 in 3/4 ur na teden, samo 48 ur; uradno poročilo angleškega vojnega ministra o učinku skrajšanja delavnega časa pravi: da se niso povišali proizvodjalni stroški, da se pa tudi ni zmanjšal pridelek. Obrtni nadzornik za Spodnjo-Alzacijo poroča, da se je, ko se je znižal delavnik od dvanajst na ednajst ur, povečal pridelek za tkalni stroj in delavnih po kakovostno rabljene preje za 6,8 do 19 odstotkov. Čim bolje se delavca hrani, čim več časa mu ostane za počitek, čim zdravjeji je na telesu in umu, tem večja je njegova delavna sposobnost pri delu. To dejstvo je bilo znano že Adamu Smithu. Od časa, ko je izšla slovit knjižica Brentana: "O razmerju delavnega časa in mezde k pridelku", je tudi v nemških deželah vsem izobražencem znano. V kateri meri se poveča pridelek delavca potem zboljšanja njegovega razmer, je seveda odvisno od tehnične lastnosti načina dela. Ta ko vsebuje na primer način dela v tkalnici veliko več odmorov tedaj delom nego v predilnici. Da izhaja dobro plačan, zdrav delavec s krajšimi odmori bolj nego slabo rejen in izdelan suženj, je tedaj veliko važneje za tkalstvo nego za prejštvo. Skrajšanje delavnega časa v tkalstvu zato sploh ni uplavalo na množino proizvedenega blaga, dočim je v prejštvu s prva nastopil majhen primanjkljav v proizvodjanju, katerega se je še le polagoma premagalo. Poleg tehnike načina dela veljajo mnogo splošna izobrazba delavcev, način plačila in obratna organizacija. Vobče se lahko reče, da je delavna sposobnost tem večja, čim večja je mezda in čim krajši je delavni čas. Že radi tega je napačno, misliti, da so se s povišanjem delavskih mezd povečali proizvodjalni stroški blaga.

Holandska nižja zbornica je sprejela zakon za starostno zavarovanje.

AVSTRIJSKA VOJAŠKA POLITIKA.

Blagoslov vojne je prikipev v mescu januarju do vrhunca. Nič več in nič manj kakor 82 večjih konkurzov s skupnimi pasivi 22 milijonov kron je bilo pretečeni mesec na Avstrijskem. V lanskem januarju je bilo na vsetu Avstrijskem le 15 konkurzov v tem blaženem letu za 67 več in pasive so se zvišale za 16 milijonov kron. V prvih štirih mesecih lanskega leta ni bilo toliko konkurzov kakor v prvem mesecu letošnjega leta. Od 1. januarja do koncem aprila 1912 je bilo 65 konkurzov s skupnimi pasivami 23 milijonov kron, a v letošnjem januarju je bilo 82 konkurzov in 22 milijonov kron pasiv. Pri teh 82 konkurzih so všteti le oni, pri katerih so znalska pasiva najmanj 100.000 K. Od konkurzov v januarju jih odpade 31 s 7 in pol milijona. Na Ogrsko, 10 s približno 2 in ena četrtina milijona kron na Galicijo, 10 s 4 in pol milijona kron na Češko, pet s približno 2 in sedem četrtink milijona kron na Štajersko itd. Največ konkurzov je bilo v tekstilni branši in sicer je bilo v letošnjem januarju v tej stroki 55 konkurzov s 14 milijoni kron pasiv, od katerih odpade 36 konkurzov s 7 tri četrtine milijona kron na manufakturne trgovine. Manjši konkurzi so bili v prvi polovici januarja zelo pogosti, v drugi ne tako močno. Ali vzlic temu poroča dunajski kreditno društvo za mesec januar o 430 manjših konkurzih.

AVSTRIJSKI ŽELEZARSKI IN JEKLAJSKI PATRIOTJE.

Avstrijska vlada je v zadnjem delegacijskem zasedanju dovoljene podmorske čolne in plavajočo ladjenico naročila v Nemčiji. Vsled tega so patriotje železarskega kartela in karteliranih ladjedelnice strašno razburjeni. Njih navdušenje za avstrijsko "slavno" vojno brodogejne je bilo toliko časa, dokler dobivajo bogata naročila, če dobi naročila konkurencija, je njih patriotičnega veselja konec. V ljutem napadu "Fremdenblatta", ki razodeva srčne želje avstrijskih železarjev, na mornariškega poveljnika admirala Montecuccolija, so izšli svoj žolč.

Danes prinašamo nekaj skrivnosti, ki so ušle razburjenim avstrijskim patriotom. Vlado napadajo, ker je naročila v tujini, dasi je bila "domača" torpedna tovarna Whitehead na Reki "samo" za 7 odstotkov dražja od nemških tvrdk. Samo 7 odstotkov! Podmorski čolni veljajo 15 milijonov in "domača" tvrdka je bila "samo" za 1,050,000 kron dražja od tujih. Ali bi ne bilo prav, da bi bila vlada ta milijoneč podarila reški torpednici kot nagrado, ker je pred dobrim tednom vrgla svoje delavce na cesto. Še lepše je ogorčenje zaradi plavajoče ladjenice! V tujini stane ladjenica 8,500,000 K. Domača industrija je zahtevala najprvo 12,3 milijonov — torej za tretjino več! Potem so se zlečtirale domače ladjedelnice na 8,800,000! In zdaj je strašno ogorčena, ker jim mornariška uprava ni hotela dati niti 300,000 kron več nego hamburški konkurenci! Seveda gospoda ne stoka zavoljo izgubljenega dobička — kaj še? Samo to jih boli, da so avstrijski delavci izgubili zaslužek! Čudno je le, zakaj gospodje iz ljubezni do delavcev niso sprejeli dela po konkurenčni ceni; potem bi bil avstrijskim delavcem zaslužek zagotovljen. Če se denar za militarizem zapravljajo, je gotovo železi, da se zapravi doma; nikjer pa ni zapisano, da bi se morala država ob takih prilikah dati odirati od kartelov!

No, avstrijski trustovski patriotje niso nič boljši od ameriških. Kedar je treba odreti državo, so si podobni drug drugemu, kakor jajce jajcu.

Ako bi bili ti gospodje res vneti za blagor delavcev, bi ne bilo treba delavcem nikdar štrajkati, ker bi jim sami od sebe skrajševali delovni čas in poviševali mezdo.

— Rodbinska tragedija. V Pragi je gostilničar zastrupil sebe, svojno ženo in svojih pet otrok s plinom. Trupla so dobili šele dan kasneje. Gostilničar je storil grozno dejanje iz obupa, ker so mu pred tremi dnevi prodali hišo na javni dražbi.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaučič, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Štefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubic, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.

Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, Box 52, Ely, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILA":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovec.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilu 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

"Je takó razljučen, da bi kar iz kože skočil. — Sedaj pa sem tu v Monzi slišal, da se nočoj vkreka v Leku šestdeset vojakov, katere je odposlal, da pokončajo uboge Limontine."

"Bog se usmilil! A kaj pa ima opat z menoj? Saj od mene pač ni odviselo, da se tisti trmasti gorjani niso hoteli udati vsem zahtevam svojega gospoda."

"Jaz vam ne vem drugega povedati nego to, da je kardinal razsrdjen tudi proti vam."

"U bogi jaz! Toda ponavljam vam, da jaz nisem imel nič s tem. — Pravi, da jaz branim tiste ljudi. Pomislite vi kakó je to mogoče, ko vendar nisem nikomur še črhnil o vašem pismu, niti o tem, kar mi je ustmeno sporočil vaš poslanec."

"Teda v Limonti še ničesar ne slutijo?"

"Ničesar."

"Če je takó, je pa treba brž koga poslati, da jim naznani," je dejal mladenič.

"Ne, ne, za božjo voljo! kajti če jih vojaki najdejo pripravljene, nikdo ne izbiže kardinalu iz glave, da sem bil jaz pri tem vmes, zlasti ker me že takó ima v želodec."

Ne da bi ga nadalje poslušal, je Ottorino dejal svojemu opodu: "Hitro moraš steči v Limonto, da poveš svojim vaščanom, kaka nevihta se pripravlja nad njimi. Vrni se nazaj, vzemi v Monzi čilega konja in idi!"

"Ne, ne," je odvrčal grof, "vi me hočete pogubiti. Opat vé, da je Lupo sin mojega služabnika..."

"On je moj opoda, vso odgovornost jemljen na-se."

"Toda pomislite," je zopet odgovorjal grof, "da morajo sedaj tam že itak vse vedeti."

"Saj ste mi rekli, da ne slutijo ničesar!"

"To je... prav za prav jaz ne vem... a najbrž so dobili iz Lecca kako poročilo... o so ga dobili! da so ga dobili, stavlji bi, da so ga dobili."

"Na vsak način je boljše, rešiti se vsakega dvoma!"

"Ubogi Lupo! da bi potoval v temi med takimi prepadi!..."

je zopet ugovarjal grof.

"O le bodite brez skrbi," je segel vmes sokolarjev sin, "pustim konja v prvi vasi, kjer me ulovi noč, in potem potečem naprej peš. Mogoče, da bi ne mogel prehoditi urno kakih deset milj, ko je v nevarnosti življenje vseh tistih ubogih ljudi!" To reki je obrnil konja in se je zakadil v dir nazaj.

Ottorino se je tedaj spravil k Ermelindin ji je povedal, o čem se je govorilo, in razložil, zakaj se je Lupo nenadoma vrnil. Skušal je pri tem spraviti v pogovor tudi Bieci Ali ona mu ni odgovorila, in tudi ga ni hotela osrečiti s svojim pogledom, ampak s povešinimi očmi je gledala v jednomer ja

pred se. Tudi mati, brž ko je poizvedela vse, kar je zadevalo Limontine, ni kazala več zanimanja za nikak pogovor, temveč je jela odgovarjati kratko in hladno, kolikor ji je dopuščala prirojena njena vljudnost.

Vsakovrstni sumi so se polotili ubogega mladeniča, zbeganega vsled takega vedenja. — Ali morda Bieci ni prišla njegovega pisma? ali ne mara za njegovo ljubezen? ali se njeni materi ta zakon ne dozdeva dovoljno časten? ali so jo morda že z drugim zaročili?

Da bi se čim preje rešil teh mučnih dvomov, je spraval grofa nekoliko proč od družbe, začel polagoma z njim govoriti o hčeri, in prišel počasi do tega, da ga je poprosil za njeno roko. Grof je obširno pohvalil rod in osebo mladeničevo. A nazadnje je začel jecljati, da bi ne hotel za nič imeti spora z Markom, kateri, kakor je izvedel od svoje soproge, si menda prizadeva, da bi njega, namreč Ottorina, spravil v zakon z neko drugo deklico.

Ottorino je izrazil upanje, da se zvrši vse s privoljenjem Markovim, kateri ima v tej zadevi jedino le ta namen, da njemu ugoditi A vsekako, če bi tudi Marko bil nasproten, on, Ottorino, da je pač sam svoj gospod; in pri vsem spoštovanju, ki ga ima do tega vojščaka, na vse zadnje ni vendar njegov podložnik, da bi ne smel poročiti tiste ženske, ki mu bolj ugaja, naj bi bilo že njemu ljubo ali ne.

Pri tem zaključku je grof skremžil obraz nekam takó takó, kakor da bi hotel reči: prijatelj dragi, le postavljaj se ti po robu, če se ti zljubi, a jaz ne nahajam veselja v tem, da si razbijem glavo ob steni. — Z besedami je pa dejal samo to: "No, homo že se o tem govorili."

Toda mladenič, ki je spoznal, kak slab vtis so naredile poslednje njegove besede, se je odločil, da to nemudoma popravi. Zató je rekel: "Ko pa Marko izvé, da tista, zavoljo katere sem se odločil odstopiti od prejšnje namere, je hči grofa Oldrada Del Balzo, gotovo ne bo ugovarjal." In nadalje je dejal, da Visconte je popraševal po njem in izrazil vročo željo, da bi ga videl v Milanu, kjer se kaže, da se stvari začenja jo nagibati v prid papežu Ivanu. Nazadnje mu je dal na pol razumeti, da celó računani na njega, namreč na grofa, zavoljo ugleda, kateri uživa on v tem mestu.

Menda ni treba praviti, kakó je to grofu dobro delo ter ga odobrilo. Ubogi mož se je rad sam hvalil, in prav zató so se mu drugi navadno le malo laskali. Torej mu je sedaj toliko bolj odsijal z obraza oni neprilичni nasmeh, kateri se poloti človeka, ko se sliši hvajljeneza; tisti nasmeh, ki se zdi preumen istemu, na kogar lieu se pojavlja, in zatorej vsak prizadeva, da ga potisne nazaj, a on sili ven, da ga stori smešnega in mu pokvari najlepše trenutke v življenju, ogrenivši mu še tisto hipno

veselje, katero človek takó potretkoma uživa.

"Veste," je odgovoril nazadnje, "v resnici Marko me počesuje mnogo bolj nego sem vreden... Sicer pa, saj sem vam pravil, da sva bila prijatelja že z otroških let! No, kolikor mi je mogoče storiti, tu sem mu popolnoma na razpolago... Kar se pa dostaje Bieci, vam ponavljam, da, če ni zadržka od Markove strani, vam jo obetam že sedaj, in se štetjem srečnega, da pride v takó častljivo rodbino in k takemu mladeniču, da si moje sreče ne more želeči boljšega, saj sami dobro veste, kako vas čislam in ljubim. In zagotavljam vas, da tudi Ermelinda bo Boga hvalila za to."

Mej tem je bila družba dospela v Milan. Grof se je napotil v Breoro del Guercio, kjer je bila njegova hiša, mladenič je pa šel naravnost k Marku Viscontiju.

Deseto poglavje.

Marko je bil sam v svoji sobi in je prebiral neka pisma. Koj ko je videl vstopiti Ottorina, je vstal in, prišedši mu vljudno naproti, je dejal: "Tako brž si se vrnil! Sedaj povej torej, kako je?"

"Vsi so nezadovoljni," je odgovoril mladenič, "toda nikdo se ne upa dvigniti glave, ker vsi se bojé vojvode Teeh."

"S kom si govoril?"

"S prvaki velfske stranke, katere ste mi omenjali: Gazino Gavazza, Moneghino Zeva in Perusio Rabia. Zadnji pride v Milan brž ko mu bo mogoče, ne da bi obudil sum. Tu se hoče posvetovati z vami, kaj bi se imelo početi."

"A kaj mi poveš o ljudstvu?"

"Nič dobrega. To vam lahko svedoči tisti vaš svečenik Martin, katerega ste poslali tja kot nekakega blagovestnika. Pravi čudež je, da je prišel živ iz krempeljev tistih ljudi, katere je hotel spreobrniti."

"Tako so navdušeni za protipapeža Nikolaja?"

"Ni to, da bi bili bolj vneti za Nikolaja nego za Ivana. Lopovi so, kateri bi radi le ropali v zmešnjavi." — In tu je Ottorino povedal vse, kar se je bilo dogodilo v monški cerkvi.

"Sodrgal!" je dejal Marko z nasmehom, ko je slišal o teh vitkih činih, "druhal! — Pa je že, takó vedno in povsod! Toda naj bo. Poglavitno je, da se sedaj štrana zmeša kolikor le mogoče, potem se o svojem času že zopet vse uredi. Torej tisti ubogi Martin..."

"Zagotavljam vas, da je izgubil veselje do propovedanja in da mu ostane ta dan še dolgo v spominu."

"Pa je bil že dovolj neumen tudi on. Kakó je mogoče imeti že sive lase, pa ne vedeti še, da ljudstvo, ako se dvigne, je kakor zverina? in da, ako začne ropati, je pač še najmenj, kar more storiti? Pa se ga pusti, naj dela! Kaj vruga, ali je pač takó zlo, če si ubogi ljudje včasih zopet oboje nekoliko tistega zlata, ki se neprenehoma kopiči in gromadi po zakristijah v podobi svetilnic, svečnikov in križev? Kaj res bi ne mogli biti dobri kristjani, če bi imeli le steklene ali glinene svetilnice ter lesene križe in svečnike? Na vse zadnje tisto zlato in srebro — od kod je prišlo? Pač iz žepov ubogega ljudstva. — Največ mi je le na tem, da bi ne bili zelo uneti za razkol."

"Le bodite brez skrbi, ker po mojem mnenju nimajo niti pojma o papežu in protipapežu. Kajti, mislite si, potem ko so dobro oklofutali in obreali tistega ubogega Martina, so začeli prav takó obdelovati nekega drugega, ki je jel propovedati za Nikolaja proti Ivanu. Ta je bil neki gorjan, kateri je prišel iz Limonte v spremstvu grofa Del Balzo, in bili bi tudi njega dobro naklestili, če bi ne bil o pravem času prišel jaz, da sem ga rešil."

"Ali je torej prišel grof Del Balzo?"

"Došli smo skupaj ravno kar."

"Vidiš, da je moj lek pomagalo. Sedaj, ko je tu, bi bil jaz neumen, če bi ga ne izkoristil. In treba bo le brž začeti... Stori mi to... saj on je tu s celo družino, ni res?"

"Da, s celo družino."

"Jutri pripravim obed za prijatelje. Ali bi jih ne mogel ti semkaj priversti? ... Ermelinda... pač vem, da ni upanja, da bi prišla, ampak... tista Bieci, o kate-

ri si mi pravil čudeže... ali bi ne mogel ti tudi nje pripraviti, da pride z očetom? ..."

Ottorino si ni mogel želeči boljšega. Misli si je, ko si Marko toliko prizadeva, da bi videl njegovo ljubljeno deklico, mu pač ne bo štel za zlo, če odreče Rusonovi hčeri. Zato je obljubil, da stori, kar bo v njegovi moči, da pride oba.

Drugi dan je že zgodaj šel h grofu in mu naznanil, da Marko tisti dan pričakuje njega in Bieci. In mu je dal razumeti, da je to za njega visoko odlikovanje, katero mu ustvari močan ugled v Milanu, in da bi nikakor ne bilo umestno izostati.

Ermelinda, kateri je grof naznanil ta poset že kot določeno reč, ni ugovarjala. Deklica se je mogla smatrati zaročenka Ottorinova, kateri je bil pravilno poprosil za njeno roko. Bilo je torej pač naravno, da jo je on želel predstaviti svojemu gospodu, da bi to odobril svatbo in privolil, da bi se odstranila tista kakoršnasibodi poprejšnja zaveza, pri kateri je tudi on sodeloval. Pri vsem tem, ko si je grofinja mislila svojo hčer pred Markovim obličjem, jo je pretresal neki skrivnostni strah. Spomini in slutnje so se ji vsiljevale ter jo vznemirjale. Ko je dovoljevala odhod Bieci, katere se je tud kazala vznemirjeno vsled tega, kar je slišala praviti o tistem možu, ji je bilo tako težko pri sreju, kakor da bi izrekala obsodbo, ki bi imela določevati njeno usodo. Ko jo je videla odhajati, so ji solze orosile oči.

Marko Visconti je bil v neki dvorani svojega dvorca v družbi z najznamenitejšimi milanskimi mladeniči; čakali so obeda. Marko, ki je sicer že vedno sijajno

pogoščeval prijatelje in gospodo, je bil tisti čas kar razsipen, da bi si pridobil privrženecv in se skazal pred ljudstvom, ki se dá rado preslepiti od vsega, kar se blešči. Tadanji zgodovinarji vejo povedati, la je v lesku veselice in obedov, v gizdi dvorjaničev, oprod, strežajev in konj nemalo prekoševal istega Azzona, svojega nečaka, ki je bil imenovan gospodar milanski.

Jedna med najznamenitejšimi osebami tiste družbe je bil Lodrisio Visconti, brat usmiljenega opata Svet-Ambrožkega. Ta je bil Marku najmilejši svetovalec, ki ga je spodbadal v vseh onih skrivnih naklepih, katere je bil zasnoval. Bil je mož lepega obraza, močne postave, kakih štirideset let star, toda nemiren človek, ki je za ta čas dal mnogo o sebi govoriti, a ga je čakala še dokaj zloglasna slava. On je davno sovražil Ottorina. Zavidal mu je, da ga je takó čislal Marko, na katerega je hotel le on sam uplivati. Vrh tega se je on v prejšnjih letih pravdal z Ottorinom zavoljo dedščine grajščine Castelletto na reki Ticino, katere je nazadnje pripadla Ottorinu. Marko si je prizadeval, da bi ju pomiril, in kazalo se je že nekoliko časa, kakor da bi se bila blizala. Toda Lodrisio je v sreju kahal staro sovraštvo in čakal le ugodne prilike, da bi ugonobil svojega tekmeča. (Dalje prihodnjt.)

Ako hočemo kokoši odvaditi jesti jajca, tedaj izpihnemo nekaj jajec in jih napolnimo z navadnim mletim ženofo (mustard), luknje pa zamažemo s krčcem. Ako kokoši poskusijo jesti taka jajca, tedaj jih takoj mine požreznost.

Drugo sredstvo je naslednje: Vsaki dan dajmo kokošim enkrat tekem dneva mehko pičo, ki naj sestoji iz polovice pšeničnih in polovice koruznih otrobov. To zmes pa oblimo z vrelim vinskfm kisom.

NOVO BROŠKO S. N. P. J.

je dala izdelati znana tvrdka Emil Bachman 1719 So. Centre ave., Chicago, Ill. Broška ni le okusno in umetniško izdelana, temveč je tudi delo trajno in solidno. Prav radi ustrezno cenjenim tajnicam ženskih društev, ako se obrnejo do nas glede cen in vzorca. Sprejemajo se tudi naročila posameznih članic.

Emil Bachman, 1719 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

(Advertisement.)

Vzrok uspeha.

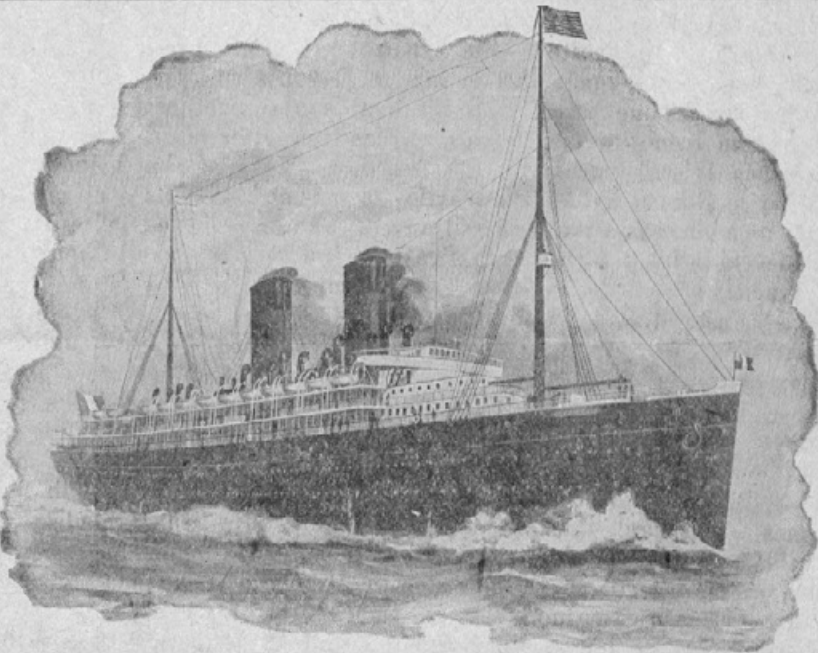
Neredno in nepravilno čiščenje želodčnega soka lahko nastane vsled razdraženja želodca samega ali pa vsled oslabilosti živcev, ki zalagajo žleze. Ker je težko in skoro nemogoče za ljudi dognati vzrok boleznii, zato je zelo važno, da izberejo tako zdravilo, ki deluje ob enem na želodec in na živce. Tako zdravilo je Trinerjevo ameriško zdravilo grenko vino in to je vzrok za njegov velikanški uspeh. Isto deluje naravnost na želodec, stimulira žleze za ponovno delovanje in daje istočasno moč živcem. To zdravilo ob enem učinkuje na čreva, ozdravi zaprtost in vse bolečine in neredne vsled tega povzročene. Dobiva se v lekarnah. Jos. Triner, 1333—39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za otekline in opahke rabite Trinerjev Liniment.

(Advertisement.)

Potovanje v staro domovino potom Kašparjeve Državne Banke je najceneje in najbolj varno.

Nasha parobrodna poslovница je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (sifkarte) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajskega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozemnih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah; ravnotako izdajamo draftte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami in stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil se centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranline vloge in plačuje 3% od vsega vloženega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Prekinjeno delo.

Naše vsakdanje življenje bi moralo biti tako urejeno, da bi ostali čvrsti in da bi mogli v polni meri uporabiti svoj čas in svoje zmožnosti. To bi učinkovalo na nas, da bi bili zdravi in močni. Noben naših organov ne sme prekiniti svojega dela v škodo celega telesa.

Pa tudi največja skrb včasih ne more preprečiti, da se delovanje kakega organa zmanjša ali da se sploh ne prekine. Dogaaja se, da noče želodec sprejemati hrane ali vsaj toliko ne, kot jo potrebuje telo. Včasih prenehajo jetra ali kak drugi organ z delovanjem in posledica je, da človek postane zaprt. V takih slučajih, ko so oboleli prebavni organi, je najboljšo sredstvo

To vino Vam očisti celi sistem, brez bolečin in drugih nepravil. Ojači Vam tudi prebavne organe in s tem celo telo.

USTVARI DOBER TEK,
POSPEŠI IZLOČITVE IN
OLAJŠA ZAPRTNICO,
NOTRANJE BOLESTI IN KRČE,
GLAVOBOL, ZLATENICO,
KOLCANJE IN BLJUVANJE.

Vspešno je pri vseh takih boleznih, pri kojih trpi želodec in pri kojih opazimo zmanjšanje teka, zaprtnico in slabost. Priporočamo jo pri nervoznosti, povzročeni po neprebavi in pri nerednem perilu, povzročeni po kronični zaprtnici.

V LEKARNAH

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

— Človek ali hudič, — je rekel Richard, — vseeno ga moram poklicati mesto vas.

— To teh besedah je vtaknil prste usta in zažvižgal tako silno, da je šel Tresiljanu glas skozi ušesa. — Tako se žvižga, — je rekel fant po tretjem zvižgu. — Zdaj pa proč od tukaj; drugače bo pa vaše kljuse ostalo bosu.

Tresiljan je verjel, da zanj konča vse ugodno, od kar se je vrnil fant, zato je dovolil, da ga je odvedel za oddaljeno gmovje. Ker ni bil popolnoma na čistem, ako ni bila komedija vprizorjena raditega, da bi mu ukradli konja, je držal fanta ves čas za vrat, da bi ga obdržal za zastavilo.

— Tiho, poslušajte, — je zašepetal deček, — takoj bodeče slišali udarce kladiva, ki ni napravljen iz kovine v zemlji, marveče iz kamna, ki je padel iz neba.

Res! Nekaj trenutkov kasneje je Tresiljan slišal, da poje kovaško kladivo. Ko se je ozrl po dečku in je opazil, da ga poredno ogleduje, je menil, da je vse dogovorjena komedija, dasiravno še ni bil najasnej, kakšen namen naj bi imela.

Bil je miren, dokler je slišal kladivo. Komaj je pa odhitel glas zadnjega udarca v daljavo, je skočil Tresiljan z mečem v roki skozi gmovje in je nakrat stal pred človekom, ki je imel predpasnik iz usnja in je bil oblečen zelo fantastično, na glavi je pa imel pokrivalo, ki je skoraj popolnoma zakrivalo njegov obraz.

— Vrnite se, vrnite! — je kričal deček, — drugače vas bo razstrgal na drobne kosec.

V tem trenutku je kovač res grozeče dvignil kladivo.

Ko je Rihard uvidel, da svarilo nič ne pomaga in da je Tresiljan z mečem odbil kladivo, je zaklical kovaču:

— Vajland ne dotaknite se ga! ... To je pravi mož in pogumen.

— Torej si me izdal Flibertigibet? — je rekel kovač. — Tedaj se ti bo' slabo godilo.

— Bodi, kar hočeš, — je segel vmes Tresiljan. — Mene se ni treba bati, ako se mi izpoveš, zakaj si se našemil in svoje roko delstvo izvršuje tajno.

Ali kovač se mu je bližal grozeče in je odgovoril z rezkim glasom:

— Kdo se drzne vprašati mene, varuha gradu iz kristala, luči, gospodarja zelenega leva, jezdeca, ki jaha divjega zmaja? ... Proč od tukaj. — Beži, dokler ne pokličem Talpaka z njegovo ognjeno sulico, da te unči in sne. Te besede je govoril razburjeno in mahal je s kladivom.

— Tiho, stari slepar in ohrani eiganke modrosti zese, — je zapovedal Tresiljan, — pa pojdi z menoj do prvega sodnjiskega uradnika, drugače ti razbijem glavo.

— Molči vrli Vajland! — se je vmešal vmes Rihard. — Bahanje tu ne zaleže ... Moraš rabiti drugo besede.

— Gospod, — je rekel kovač ponižno in roka z kladivom mu je omahnila, — ako siromak izvršuje delo, potem naj se mu dovoli, da ga vrši posvoji tolji ... Vaš konj je podkovan, ... delo plačano ... zakaj se brigate za drugo kot za nadaljevanje svojega pota.

— Ne prijatelj ... vi ste v zmoti, — je odgovoril Tresiljan. — Vsakdo ima pravico razkrinkati sleparja.

— No ... s silo vas ne morem odvrniti od vašega namena! — je rekel kovač. — Pa ne raditega, ker se bojim vašega orožja, marveč ker vidim v mojstru Tresiljanu človeka, ki bi preje pomagal siromaku, kakor ga pa uničil.

— Vajland dobro si se odrežal, je pripomnil Rihard, ki je mirno čakal, da prenehata s pogovorom. — Človek, vrni se v svoj brlog, ker bi ti znalo škoditi, ako bi predolgo bival na svežem zraku.

— Škrat zadel si, — je odgovoril kovač in se je približal grmu, kjer je Tresiljan pokazal majhne duri, ki jih je odprl in zgnil pred njima.

Dasiravno je bil Tresiljan radoveden, vendar se je trenutek obotavljal, predno je sledil nepozna-

nemu človeku. Lahko bi bila razbojniška jama, ker je glas odmeval votlo, ki je kovač zaklical:

— Flibertigibet, hodi zadnji in zapri duri.

— Ali imate že dosti od kovača Vajlanda, — je pripomnil deček in se poredno smejal.

— Še ne! — je spregovoril Tresiljan odločno, premagavši trenutno omahljivost in pričel je stopati po ozkih in vijugastih stopnicah nizdol. Rihard slušal mu je sledil za petami in zaprl duri. S tem je ugasnil zadnji žarek svetlobe. Stopnjice so bile kratke in so vodile v majhen prostor, koncem katerega je bil videti rdečkasto ognjen svit.

Majhen obrat na levo in Tresiljan in Rihard sta bila v štirinoglati kleti, ki je bila opremljena kot kovačnica in polna dima, ki je imel v stropu zelo slab izhod. Pri svitu slabega kovaškega ognja in dolji viseče svetilke je bilo opaziti naklo, kovaško orodje, nekaj izgotovljenih podkev in drugih kovaških izdelkov, poleg pa razna pomožna sredstva, ki so jih rabili alkimisti. Smešna prikazen kovača in poredne, nagajive poteze na obrazu dečka so se v tej polutemni ujemale z čudeznimi aparati in družile v soglasje, ki je v dobi vražarstva napravilo vtis tudi na pogumnega moža.

Tresiljan je imel močne živce. S študijami si je pridobil toliko znanja, da ta okolica ni napravila nanj najmanjšega vtisa. Ko je površno vse ogledal, je vprašal kovača, kdo je in kako je mogoče, da ga pozna tako dobro, da bi ga lahko poklicel po imenu.

— Vaše blagorodje se mogoče spominja, — je pričel kovač, — dasem pred tremi leti potoval kot glumač in prišel v velik grad v Devonsajru, kjer sem izkazoval svoje umetnosti pred nekim častitim vitezem in krasno družbo ... Vaš obraz mi pripoveduje, da me moj spomin še ni zapustil. — Tako je, — je rekel Tresiljan in v njem so zavalovali neprijetni spomini.

— Glumač je izvršil svoje delo tako spretno, — je nadaljeval kovač, — da so navzoči skoraj verjeli, da imajo čarovnika pred seboj. Spominjam se tudi petnajstletnega dekleta, ki je imela najljepši obraz, kar sem jih videl do sedaj. Nje lica so bledela, nje žareče oči so temnele, kakor da bi občudovale čudezna dela glumača.

— Molči ... pravim, da molči! — je vzkliknil Tresiljan.

— Ah, spominjam se, kako ste pomirili dekleta in ji razložili vsako naše delo, kakor da bi spadal med nas ... Ali dekle je bilo tako krasno, da bi človek radi enega njenega smehljava ... (Dalje prihodnjič.)

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

XVII. Maryland.

Kapitan Ivan Smith je bil prvi bel človek, ki je odkril Chesapeake in reke, ki se izlivajo vanj. Za njim je poslala Londonška družba Viljema Clayborna, odločnega angleškega zemljemera, da izdela zemljevid o odkritem svetu. Ko je Virginija dobila svojo drugo pravomoč, se je terotirij raztezal do eden in štiridesete severne stopinje. Sedanja država Maryland, cela Delaware in del New Jerseyja in Pensylvanije so bili v tem terotiriju.

Clayborne je bil član posvetovalne zbornice v Virginiji in prvi tajnik te kolonije. V maju 1631 je dobil nalog od kralja, da naj prepotuje zaliv Chesapeake, zmeri terotirij do eden in štiridesete severne stopinje in stopi v trgovsko zvezo z Indijanci. Obenem je bil imenovan tudi zapovednikom nad tovariši, ki so ga spremljali na potovanju. Prihodno spomlad je nastopil svoje potovanje, ki je končalo z velikim uspehom.

Ustanovil je trgovsko postajo na otoku Kent (Kent Island), drugo pa v bližini Havre de Grace. Razkril je razne reke, ki se izlivajo v zaliv Chesapeake in pričel je tržiti z domačini. Po tem uspešnem potovanju so namerali raztegniti meje do Nove Nizozemske. Mejem časom so se pa odigrali na Angleškem dogodki, ki so preprečili ta načrt. Verski progoni so provzročili, da se je zopet ustanovila nova država.

Sir Jurij Calvert iz Yorkshira je bil ustanovitelj nove kolonije. Rodil se je leta 1580 in svoje študije je dokončal v Oxfordu. Bil je strasten katolik in človek, ki je mnogo potoval in imel vsestranske skušnje. Kasneje si je pridobil naslov lorda baltimorskega.

Takrat so na Angleškem preganjali katoličane in protestante, ki niso soglašali z oficioelno anglikansko cerkvijo.

Lord Baltimore je najprvo nameralval ustanoviti katoliško kolonijo na Novi Foundlandiji. Kralj Jakob, ki ni sovražil katoličanov, mu je dal pravico za južni del otoka. Tu so ustanovili v letu 1623 pribežališče za preganjane katoličane. Pod takim podnebjem pa ni mogla svesti naselbina. Zemlja je bila puista in prazna, pa tudi nje lega ni bila ugodna za razvoj industrije. Francoske ladje so križarile ob obrežju in lovale angleške ribiške ladje. Čimdalje bolj je postajalo očividno, da kraj ni pripraven za naselbino in lord Baltimore se je odločil za solnčnati jug.

Leta 1629 je obiskal Virginijo. Splošna zbornica mu je ponudila meščansko pravo pod pogojem, da priše zvestobo. Ali prišega je bila taka, da je bila v navskrižju z njegovimi katoliškimi verskimi nazori. Prosil je za versko toleranco, ali zbornica je njegovo prošnjo odbila. Virginjci so bili ravno tako zagrizeni kakor višji anglikanski popje. Vsled tega so se pogajanja razbila. Lord Baltimore je zapustil ozkosrčne zakonodavce in se vrnil v London. Tam je izdelal pravomoč za novo državo v zalivu Chesapeake, katero je potrdil njegov prijatelj kralj Karel I. Virginjci so rešili svojo vero in zgubilo emu provinco.

Teritorij se je po novi pravomoči razprostril preko cele sedanje države Maryland in Delaware in preko velikega dela Pensylvanije in New Jerseyja. Tu je hotel lastnik ustanoviti zavetišče na podlagi verske tolerancije in ljudske svobode. Krščanstvo so proglasili za verski temelj, ne da bi dajali kakšni verski sekti prednost. Zajamčena je bila svobodna trgovina. Lastnik je imel pravico imenovati le tri vladne uradnike. Zakonodajstvo je bilo izročeno vsem svobodnim močjem v koloniji in njihov zastopnikom.

Vendar pa je neka nezdoda zatemnela načrt. Še preden je bila liberalna pravomoč potrjena s pečatom, je umrl sir Jurij Calvert. Njegov dedič je postal njegov sin, kateremu je bila izročena pravomoč dne 20. junija 1632. Na čast Henrieta Mariji, hčere Henrika IV. Francoskega in žene Karla I., so dali novi koloniji ime Maryland. V pravomoči je bilo zajamčeno, da je kolonija neodvisna od Virginije. S strani Nove Nizozemske se pa ni bilo treba bati upadov. Mlademu lordu Baltimoru ni preostalo drugega, kakor zbrati potrebno število naselnikov in uresničiti dobrohotne načrte svojega očeta. Delo je napredovalo počasi. Šele v novembru 1633 se je posrečilo zbrati 200 naselnikov. Mejem se je pa mladi Cecil Calvert odločil, da ne gre v Ameriko in da bo njegov mlajši brat Leonard spremljal koloniste v novi svet in vodil vladne posle kot pomožni governor nove province.

V marcu prihodnjega leta so naselniki dospeli v Old Point Comfort. Leonard Calvert je imel s seboj pismo za governorja Virginije, ki ga je napisal kralj in v katerem mu je naročil, da naj novo došlece sprejme prijazno. Governor se je pokoril povelju; Virginjci pa niso bili zadovoljni z novimi naselniki, ker so se zavedali, da bodo izgubili v zalivu Chesapeake vso trgovino. Naselniki so pluli po reki Potomac navzgor. Ob ustju potoka Piscataway blizu Mount Vernona so postavili križ na majhnem otoku. Na strani, na kateri danes stoji forta Washington, je bilo indijansko selo. Domačini so jim prišli iz sela nasproti in jih pozdravili. Glavar Indijance je rekel Lenartu Calvertu po daljšem posvetovanju, da lahko ostane pri njih, ali pa nadaljuje svojo pot. Calvert je smatral odgovor za grožnjo in nevarnost, da bi prvo naselbino gradil tako visoko ob reki, Ukreal se je z naselniki in plul zopet po reki nizdol in se zasedel ob reki St. Mary. Ko se je izkrcal in iskal pripraven prostor za naselbino, je

zašel v indijansko selo, ki je bilo napol zapuščeno. Domačini so bili poraženi v bitki s Susquehanna Indijanci in so se namenili odpotovati v notranje. Z dovoljenjem Indijancev so se Angleži naselili v njih napol praznih kočah. Drugi del sela so kupili od njih. Tej najstarejši naselbini v Marylandu so dali ime St. Mary. (Dalje prihodnjič.)

Zmes.

— Samomor vojaka na Dunaju. "Arbeiterzeitung" poroča o samomoru naslednje: V praterski vojašnici se je obesil večeraj 22-letni rekrut od druge kompanije bosansko-hercegovskega pehotnega polka št. 1. Osman Halil Mrgodu. Zaradi nezatnega prestopka je dobil mladi vojak o priliki inspiciranja po majorju kazen in sicer bi bil moral osem dni zaporedoma hoditi na vaje v popolni adjustirungi za pohode. Podčastnik pa mu je zagrozil, da mu bo podaljšal to kazen še za 30 dni. To je bilo mlademu vojaku odveč in je v četrtek izvršil samomor. Ali to ni edini vzrok samomora. Feldvebel Nikolič, ki je zagrozil vojaku, da mu bo podaljšal kazen, vladar nad rekruti druge kompanije uprav strahotno. Vsak dan morajo vstajati rekruti ob štirih zjutraj, čeprav je to dovoljeno le za časa "abrichtung", ki neba še pred božičem. Ko so se vrnili pred nekaj dnevi rekruti od vaj utrjeni do skrajnosti — prehodili so nad 30 kilometrov — so morali še na dvorišču vojašnice eksercirati. Ako si Nikolič domišlja, da stranišče ni dovolj snažno, tedaj pokliče vojake, ki morajo takrat skrbeti za snaženje hodnikov, na stranišče in jim potiska glave v luknjo stranišča. Samo da trpinči vojake in da ne morejo počivati, morajo po dvakrat na dan izmiti hodnik. Vojake kaznuje kar samovoljno ter jim odteguje zajtrke in večerje. Nihče ne ve pri tem, kam izgine denar, ki ga na ta način prihrani. Tudi Osmana Halila Mrgoduja je kaznoval na ta način in fant je bil brez zajtrka in brez večerje. V Avstriji ravnaajo z vojaki bolj grozovito kakor nekdanj s črnimi sužnji v Ameriki. Kljub temu se pa navni ljudje čudijo, zakaj mladi fantje beže dandanes v Ameriko, da se odtegnejo vojaški službi.

— Mednarodna zveza transportnih delavcev je ena najmočnejših organizacij strokovne internacionale. Pripadajo ji organizacije železničarjev, pomorščakov in transportnih delavcev glavnih držav. Po poslednjem poročilu mednarodnega tajnika, socialista Johade, obsega 51 organizacij z 824.916 člani. Četrtno članov tvori nemška zveza transportnih delavcev, ki je konec leta 1911 štela 203.244 članov. Anglija je zastopana po konfederaciji transportnih delavcev z 184.516 člani in po železničarski organizaciji s 116.516 člani. Od avstrijskih strokovnih organizacij pripadajo zvezi železničarji in transportni delavci s 64.000 člani. Vsaka mednarodni zvezi pripadajoča organizacija mora plačevati v skupno blagajno po 6 pfenigov letnega prispevka za vsakega člana. Glavne naloge mednarodne zveze so: finančna pomoč organizacijam, ki so zapletene v posebno hude in važne mezdne boje; pomoč organizacijam pri zbiranju socialno političnega gradiva iz tujih dežel, ki ga potrebujejo v svojem boju za izpopolnitev socialnega zakonodajstva.

— Boj med dezertjerjem in vojaki. Iz Kijeva poročajo o hudem počestnem boju, ki se je razvil med vojaki in dezertjerjem. Dezertjer se je zabarikadiriral v hiši, ne prestanto streljal na vojake in oficirje, ki so ga zasledovali. Smrtno je ranil stotnika, podčastnika in dva vojaka. Končno se je posrečilo oficirju, da je ustrelil dezertjerja ravno v glavo.

— Rusinje ne smejo biti odvetnice. Državni svet je odklonil s 84 proti 66 glasovi predlog dume, da bi smeje žene izvrševati odvetništvo. Justični minister je na prvi seji ostro pobijal predlog, češ da bi to slabo vplivalo na pravno in socialno stališče ženstva in da je predlog proti vsem zahtevam morale. (11)

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijske so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepanje človega in njegovega zdravlja. To so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvalovo Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist! Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kekar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš! Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira zganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIĆ

office Room 207, Union Bank Building
25 North Dearborn Street - Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrske in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškode v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodniške posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največa slovenska tvornica za ZA STAVE, REGALJE, ENJAKE, KAPE, PEKATE itd. v Ameriki. Izdeluje zlato znake za vsa slovenska, hrvatska, česka, slovaška in srbska društva v Ameriki. Pišite po naš voliki cenik ki je tiskan v vseh slovenskih jezikih in kateremu so priložena zahvalna pisma od poznanih društev. Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar so je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne noge in roke iz kavčuka, berglje, elastične nogavice iz kavčuka ali gumija, pasove za kilo ... pri edini trdki, ki ima v zalogi tudi importirane izdelke.

American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Tel. Canal 3879. Za dame postrežba dam. Odprto do osmih zvečer. Pišite po cenik!

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma, Cal. Komor se izdeluje Francozki šempanec, različna dobra vina, likerje in zganje po nizki ceni je dobiti pri trgovini na debelo.

F. KORBEL BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žatekega hmeljca.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj

IZ GLAVNEGA URADA

ZAPISNIK

jednotine seje, ki se je vršila dne 12. februarja v navzočnosti glavnega in pomožnega odbora.

Podpredsednik Skubice otvori sejo, na kar se prečita imena odbornikov. Navzoči so vsi.

Prečita se zapisnik prejšnje seje in sprejme z nekaterimi popravki.

Brat tajnik predloži pismo tajnika "Slovenskega Zavetišča", ki prosi, da bi jednota seja sprejela oglas v "Glasilo" S. N. P. J. v prid S. Z. Po debati, v kateri izjavijo odborniki svoja mnenja, je bil stavljen predlog, da se priobči oglas, ako direktorja pronajdetja, da je vse v redu. Predlog sprejet. Drugi predlog se pa glasi: Da naj tajnik S. Z. skliče shod čehaških društev. Predlog sprejet.

Br. tajnik predloži pismo br. V. Keniča. Vsebinsko tega pisma se snuče okoli provizije za oglas Samsona, ki ga je on dobil. Predlog je stavljen in sprejet, da naj upravitelj "Glasila" pregleda in preišče to zadevo in drugi seji predloži vsa fakta, ki jih je pronašel v tej zadevi.

Br. tajnik predloži prošnjo urednika "Glasila" za poštni imenik, katerega potrebuje. Predlog je bil stavljen in sprejet, naj se imenik vseh poštinih postaj v Zdr. državah oskrbi, ker to zahteva točna ekspedicija lista.

Br. tajnik predloži zadevo br. Kurenta, člana društva št. 5. Omenjeni član je bil suspendiran in potem je pa zbolel. Kot se razvidi iz poročila predsednika društva, je bil omenjeni član pomotoma suspendiran. Predlog je bil stavljen in sprejet, da se mu da podporo.

Br. tajnik predloži zadevo br. Tomažiča, člana društva št. 151. Omenjeni član je zlomil svojo nogo. Po društvenem poročilu je nesrečo sam zakrivil, ker se je skušal z drugo osebo v metanju. Po daljši debati je bil stavljen in sprejet predlog, da se mu podpora odkloni.

Br. tajnik predloži prošnjo društva št. 109. Omenjeno društvo prosi, ako se sme obrniti na druga društva za podporo. Člani društva so v pomankanju vsled petmesečnega štrajka. Po podatkih je bil stavljen in sprejet predlog, da se društvena prošnja priporoči.

Br. tajnik predloži zadevo bivšega člana društva št. 11, ki je odšel v staro domovino in se tam poškodoval. Po debati je bil stavljen in sprejet predlog, da se ostane pri prejšnjem sklepu.

Br. tajnik predloži zadevo sestre Frenkove, članice društva št. 166. Omenjeno društvo zahteva, da se ji izplača porodniška podpora. Br. tajnik pojasnjuje, da so se posledice pri omenjeni sestri pokazale v petem mesecu po pristopu v jednoto. Predlog je bil stavljen in sprejet, da se ostane pri sklepu zadnje konvencije.

Br. tajnik prečita ponudbo in cene tiskarne "Spravedlnost". Br. tajnik in urednik "Glasila" poročata, da "Narodna Tiskarna" po njih mnenju malo preveč računja za tisk "Glasila" in to vsled tega, ker ni bila sklenjena pogodba v začetku, po kakih cenah se bode tiskalo "Glasilo." Po debati je bil stavljen in sprejet predlog, da naj upravitelj vpraša pri "Narodni Tiskarni", po kakšnih cenah računa tisk "Glasila".

Br. tajnik predloži zadevo br. Nagodeta, člana društva št. 61. Omenjeni brat je bil oddaljen od društva in tam zbolel. Po debati je bil stavljen in sprejet predlog, da naj predloži pravilno izpolnjeno nakaznico.

Br. tajnik predloži zadevo br. Kuselna, člana društva št. 72. Nakaznica omenjenega člana se je glasila samo za sedem dni. Zato se ni moglo po starih pravilih na njo nakazati bolniške podpore. Iz poročila se razvidi, da je bil omenjeni član prisiljen javiti se zdravim radi prevelikih stroškov, preden je bil v resnici zdrav. Po debati je bil stavljen in sprejet predlog, naj se društvu izroči bolniško nakaznico, da jo predloži še enkrat zdrav-

niku. Ako zdravnik potrdi, da je bil dlje kot sedem dni bolan in nezmožen za delo, potem se na njo nakaže bolniška podpora.

Br. tajnik predloži zadevo br. Strmea, člana društva št. 144. Omenjenemu bratu se je omračil um in je sedaj prišel iz bolnišnice. Društvo prosi, da bi se mu izplačala bolniška podpora. Ker brat Strmea po pravilih ni deležen daljše podpore, se sklene, da se mu ponudi vožnji listek v staro domovino.

Br. tajnik predloži plačilno nakaznico brata Dolinarja, člana društva št. 59. Omenjeni član je odpotoval v Waukegan, pa ni prestopil k tamošnjemu društvu. Predlog je bil stavljen in sprejet, da se mu izplača polovico podpore in za drugo se ga kaznuje, ker se ni ravnal po pravilih.

Br. tajnik predloži plačilno nakaznico brata Jamika, člana društva št. 43, ki je bila predložena po preteku tridesetih dni po zdravljenju. Po debati je bil stavljen in sprejet predlog, da se na podlagi pojasnil izplača podpora.

Br. tajnik predloži račun br. Šarca za poštino ob času delovanja kot predsednik protnega odbora. Predlog stavljen in sprejet, da se izplača predloženi račun.

Br. tajnik predloži plačilno nakaznico sestre Šnajderjeve, članice društva št. 104. Nakaznica je bila predložena po preteku trideset dni po ozdravljenju. Na podlagi podatkov, ki jih navaja omenjena sestra, da je zakrivila društvena tajnica zakasnitev, se sklene, da se ji izplača \$10.00 na mesto \$19.00.

Br. tajnik predloži zadevo nekoga brata društva št. 135, ki je bil bolan tri dni v starem in štiri dni v novem letu, ravno ko so se menjala pravila. Predlog je bil stavljen in sprejet, da se mu izplača podpora.

Br. tajnik prečita preklie br. Bavzona. Se vzame na znanje.

Br. tajnik predloži zadevo br. Marmeha, člana društva št. 9, radi bolniške podpore. Po navedenih podatkih se sklene, da se mu izplača.

Br. tajnik predloži protest društva št. 5. Omenjeno društvo protestira proti pisarenju v "Clevelandski Ameriki" po br. Antonu Grdini. Predloženi je bilo tudi par istisov Olev. Am., iz katerih je bilo razvidno, da res br. Grdina napada in ruva proti S. N. P. J. Predlog stavljen in soglasno sprejet, da se brat Anton Grdina izključi iz S. N. P. J.

Seja se zaključi ob polnoči.
Joseph G. Kuhelj,
zapisnikar.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— V Ljubljani je poiskal rešitev. — Pogrešanega Frana Modica, mestnega delavca, rojen leta 1876, iz Černe vasi št. 2, so potegnili iz Ljubljane nasproti Marijinega kopaljšča na Trnovskem pristanu. Ležal je nekaj metrov proč od brega. Zagledal ga je ribič Sedej s čolna in takoj obvestil policijo. Na lice mesta sta došla dr. Illner in detektiv Toplikar. Nabrlo se je precej ljudstva, preden so dobili drogo in v potegnili utopljenca iz vode. Eden gledalec je spoznal v truplu Modica, ki ga pogrešajo že od 31. decembra. Kako in kje je zašel v vodo, se bo težko dalo dognati. Najbrž si je siromak sam poiskal grob v Ljubljani. Življenje mestnih delavcev je v resnici tako pasje, da se prav lahko mehkejšem značajem pristudi. Dočim so se plače uradništvu in ubogim slugam na magistratu vsaj za spoznanje izboljšale, četudi so z ozirom na sedanjo draginjo še vedno siromašne, za mestne delavce ni in ni denarja, dočim se jim delo kopicí čez glave.

— Sleparske manipulacije pred obrtnim sodiščem. Kakor znano, se ves obrat pri poglabitvi Ljubljanične struge vrši na ta način, da je sprejemanje, odpuščanje in izplačevanje delavcev prepuščeno akordantom, ki prve izkoriščajo, kjer in kakor je morejo. Tako se je delalo pri tvrdki Czechowiczka & sin in tako se dela tudi sedaj. Obravnava, ki se je vršila pred ljubljanskim obrtnim sodiščem, je

podala nov dokaz, kakšnim nasilnežem je izročeno delavstvo pri teh delih. Akordant Jan Kočarek je bil izvolil iz Hrvaške 13 delavcev pod pretvezo, da bodo zaslužili po 34 vin. na uro. Delavci so le-pim besedam Kočarekovim verjeli ter se pripeljali v Ljubljano. Ko je prišel dan plačila, jim je pa Kočarek plačal le po 20 vinarjev od ure. Posledica tega je bila tožba pri obrtnem sodišču. Tu je pa Kočarek poleg lastnosti, na sleparski način izvabljal delavce v Ljubljano, pokazal še svojo drugo plat na način, kakor do zdaj menda še nihče, odkar imajo sodnijo v Ljubljani. Nastopil je tako surovo in brezobrazno, da bi ga moralo podjetje takoj odpustiti, če ima le količkatj samospoštovanja. Ko je osleparjeni delavec Tomo Hanžek razlagal v imenu tovarišev dejanski stan, je akordant Kočarek sskel svoj vrhnji in spodnji suknič ter ju z besedami "Nate, vse mi vzemite; še to vam dam!" vrgel delavcem na glavo, potem si začel odpenjati še telovnik. Sodnik g. dr. Papež mu je sicer pošteno povedal, zaslužil pa bi nesramnik pravzaprav vse kaj drugega. Na sodnikovo zahtevo, da naj predloži plačilne liste, se je Kočarek zvičal in izgovarjal, da jih nima pri sebi, da bi izgubil preveč časa, če bi šel po nje itd. Ali sodnik je vztrajal pri svoji zahtevi in Kočarek je moral rad ali nerad po plačilne listke. Potekla je cela ura, Kočareka pa le še ni bilo. Naposled je prinesel neki delavec 65 K, in ker so se delavci s tem zadovoljili, je odpadla nadaljna razprava.

— Zdržištev Šiške z Ljubljano. Deželni odbor je odobril predlog o inkorporaciji Spodnje Šiške ljubljanski občini, ki pride na vrsto na prihodnjem zasedanju deželnega zbora.

— Zagorje ob Savi. Nesrečna smrt Alojzija Peterlina je povzročil zločinski sistem, ki je uveden v podjetjih trboveljske premogokopne družbe. V električni centrali bi morali biti nameščeni sami odrasli in praktično izurjeni delavci; ampak da prihrani kapitalistična družba nekaj beraških vinarjev, je poslala snažit prostoro, kjer je napeljan tok visoke napetosti, štiri mlade fante, 16letni Peterlin se je dotaknil žice in bil na mestu mrtev.

— Zagonetno zastrupljenje. Pri Jožetu Nemanicu v Želebeju pri Suharju so klali in kakor je na kmetih, posebno pa še v Belikrajni običajno, so tudi Nemanicovi poslali sosedom kolino. Sosed Janez Vukšinič je dobil lep kos svinjine, jetra in nekaj klobas. Vukšinička je pripravila te koline in jih jedla vsa Vukšiničeva družina. Starejši člani so pojedli več teh kolin, mlajši pa razmeroma manj. Ponoči nato pa je postalo zelo slabo vsem. Vročina in mrzlica sta jih tresla, slabost v želodcu in bolečine v trebuhu so čutili in bljuvali so. Starejši člani družine so bili bolj bolni nego otroci. Najstarejši sin, osemnajstletni Jože Nemanic, je bolezen tudi podlegel in je umrl dne 15. prosinca. On je zbolel prvi, potem pa povrsti; njegov oče Ivo Vukšinič, njegova mati Mare Vukšinič, ki je pa bila že v blaznici, in otroci Ivo, Franjo, Marko in Mate v starosti 14, 6, 4 in 1 in pol let. Sumilo se je v začetku, da so morda bile Nemanicove koline nesnažne, spridene ali zastrupljene. Toda koline so jedli tudi drugi sosedje, pa ni nihče zbolel. Naposled pa so začeli domnevati, da je dobila Mare Vukšinič nenadoma zopet napad blaznosti in da je ona kaj napravila z jedjo. Gotovega ne ve nihče ničesar. Uvedena preiskava bo pa že menda spravila resnico na dan in bo dognala, kaj je bilo vzrok obolenju in smrti, kdo je to zakrivil in če se je to namenoma storilo ali je bila zakrivila nesreče le nepaznost, malomarnost ali nesnaga.

— Ogenj na Šmarni gori. Na Šmarni gori je začel goreti gozd. Vsled suše in močnega vetra ognja ni bilo mogoče pogasiti in se je z neznanško naglicjo razširil po velikem površju; najbolj sta prizadeta vsled škode Košir in Bitenc iz Tačna Ob 3. Zjutraj ogenj še ni bil pogasjen. Ker je začelo goriti na oddaljenih točkah na enkrat, sodijo, da je nekdo nalašč zapalil gozd.

— Kje je ljubezen do bližnjega? Pri delu je ponesrečil delavec Peter Sajevic. Sekal je drevo, ki je padlo nanj in mu poškodo-

valo nogo, da ni mogel več hoditi. Delal je pri Maliju v Naklem. Občina ga je v spremstvu dveh mož poslala v Kranj na kolodvor, kjer sta ga oba spremljevalca pustila. V vagon so ga naložili usmiljeni železničarji. V Ljubljani pa ga je prevzela policija, ki ga je pustila odpeljati v bolnico. — Krščanska občina Naklo ni imela toliko usmiljenja z revežem, da bi mu dala spremstvo do bolnice! Seve, delavec je pač le delavec!

— Z okusnim zeljem klerikalnega branjevca se je pečalo pred kaki štirinajstimi dnevi ljubljansko okrajno sodišče. Okolo 25. novembra je dobilo tržno nadzorstvo v Kačarjevi zeljarni na nekem kamnu, s katerim se obežujejo kadi, 2 nogavici, 1 cumjo za v čevlje in par galoš. Vse je bilo tako ostudno umazano, da bi se kmalo moralo s kleščami prijemati in proč gledati. Tržno nadzorstvo je poslalo te predmete v preizkuševališče v Gradec. Kačarja je dobil v roke najprej državni pravdnik, toda ta se ga je vendar toliko usmilil, da ga je izročil okrajnemu sodišču. Graško preizkuševališče je poslalo o teh predmetih sledeči izvid: Ena nogavica je bila belo-rjave barve, na koncu vijoličasta, že dolgo ponošena in umazana. Cumja za v čevlje je bila odrgnjena, ponošena, umazana, druga nogavica je bila črna, od nošnje na koncu belkasta, iz volne, na njej se drži nekaj las. Galoše pa so bile kot Kačar sam prizna tudi stare, in ena je bila celo že preluhjnana. Vseh teh predmetov so se držali ostanki zelja. Jasno je, da so ti predmeti ostudni in umazani, poleg tega se zareda lahko bacili in zelje, ki se tlači s takimi predmeti ni samo gnusno, marveč tudi lahko zdravju škodljivo. — Karel Kačar prizna, da se je s temi predmeti res zelje tlačilo, tlačil ga je njegov 20letni hlapec Volk, ki je soobtožen. Pravi pa, da je bilo takrat to perilo sveže in oprano, in se je le na zelju umazalo. Pravi, da je bilo prav čedno. Ko ga sodnik opomni, da ima še vedno jako čudne pojme o čednosti in snažnosti, pravi Kačar, da se je od nekdanj tako delalo v njihovi hiši. Volk, hlapec, je priznal, da je tlačil zelje s temi predmeti na gospodarjevo povelje. — Kačar je bil obsojen zaradi prestopka proti par. 14. zakona o živilih na 100 K globe ali 10 dni zapora, njegov hlapec Volk pa na 20 K globe ali 48 ur zapora.

ŠTAJERSKO.

— Tatvina. Gostilničarki Mariji Bezjak na Ljubljanski cesti v Celju je nekdo pomoči ukradel 800 kron denarja.

— Namesto kave — brinjeve jagode. Iz Maribora poročajo, da je obiskoval tam različne stranke nekdo, ki se je izdal za agenta neke tržaške veletrgovine s kavo. Nabrall je več naročil. Naročniki pa so dobili po povzetju mesta kave — brinjeve jagode.

ISTRA.

— Usoda rezervista. Na vojni ladji "Erzherzog Friedrich" se je zgodila zelo velika nesreča; ponesrečil je rezervist, ki ima doma ženo in tri otročiče. Ko so tega dne na vojni ladji ukrevali municijo, je padla rezervistu Weissu na nogo granata velikega ladijskega topa, težka preko 200 kg. Granata je nesrečniku stegno popolnoma zdrobila, pri čemer se je tudi glavna žila poškodovala. Težko ranjenega so pripeljali v mornarično bolnišnico. Kakor se iz krogov vojaštva čuje, se ravna na tej vojni ladji z moštvom skrajno neusmiljeno, kar pa vse moštvo pripisuje poveljniku te vojnne ladje. Moštva, osobito rezervistov, ne pusti nikdar priti do miru.

— Morilec alkohol. V Dekanijh je zaklal svojo ženo, mater treh malih otročičev, v pijani blaznosti, 39letni posestnik Josip Pezza. Zadal je ženi sedem sunkov s kuhinjskim nožem. Ženo so prepeljali v brezupnem stanju v bolnico, moža pa, ki je pobegnil, so vjeli v bližnjem gozdu in ga oddali sodišču v Kopru.

TRST.

— Blaznik na vodnjaku. Zjutraj ob treh so opazili, da pleza na vodnjak pred mestno hišo v Trstu popolnoma slečen mož. Stražniki so se zaman trudili, da bi ga spravili z vodnjaka. Prišla je tudi požarna bramba, a tudi ni

opravila ničesar. Med tem se je nabralo okolo vodnjaka več sto ljudi. Mornar je izjavil, da hoče iti po blaznika. Splezal je na vodnjak, a dobil ga je šele potem, ko mu je vrgel čez glavo v eter namočeno ruto. Eter je omamil blaznika in potem šele so ga spravili z nevarnega kraja.

— Tatinske bolniške strežnice. Nad vse ljubeznive strežnice ima mestna občina tržaška. Ravnatelj je dal 40 strežnic pred odhodom iz zavoda preiskati in našel pri njih 18 ukradenih stvari, ki so jih bolnikom ukradle. Sest jih je odpuštil, 12 pa kaznoval.

GORIŠKO.

— Samomor vojaka v Gorici. V vojašnici na Tržaški cesti se je ustrelil vojak-planinec Fran Ahnič, doma iz Kočevja na Kranjskem. Obležal je na tleh, na kar so ga prenesli v bolnišnico. Ustrelil se je v prvi in krogla je šla skozi hrbet. Pravijo, da je trpel na klep tonaniji; kjer je mogel kaj zmaniti je zmanil. Zato je bil opetovano kaznovan; sedaj so ga bili zasačili pri tatvini že šestič. Čakala ga je nova kazen; tej pa se je hotel izogniti s strelom v prvi.

USTA

grlo, zobe nos in druge dele života vzdržuje čiste vsakdanja raba

Severovega Antisepsola

(Severa's Antisepsol)

Rabite ga kot izmivalo, grglalo ali vbrizgalo. Knjižica, ki je ovita okoli vsake steklinice opiše vse. Cena 25c.

ČREVA

lahko vzdržujete v redu ter s tem preprečate ali odstranite mnogo bolezni, ako uživate

Severove Jetrne Krogljice

(Severa's Liver Pills)

Cena 25 centov.

OBISTI

lahko vzdržujete zdrave in jetra v redu ter stem odpravite bolečine v hrbtu in omedlečico, ako rabite

Severovo Zdravilo za Obisti in Jetra.

(Severa's Kidney and Liver Remedy)

Cena 50 centov in \$1.00.

Kupite Severova Zdravila od vašega lekarnarja. Ako jih nima, naročite jih od:

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

Najboljša Slovensko-angleška slovnica.

Prيرهjena za slovenski narod, s sodelovanjem več strokovnjakov, je založila Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y. Cena v platnu vezani \$1.

NEBO CORK TIP CIGARETE

Vsako puši NEBO CIGARETE 10 za 5c

Najboljše blago v Ameriki, ker so iz vrstne.

Vsak prodajalec jih proda vsaki dan več.

P. LORILLARD CO. ESTABLISHED 1760

FARME NA PRODAJ

pri Chases Laku, N. J.!

Cena 10 dolarjev akter, za zemljišča, na katerem stoje poslopja pa 16 dolarjev akter.

Zemlja je rodovitna: črna zemljina, pomešana s peskom. Zemljišča so blizu N. Y. C. železnice, poštne, brzojavne in telefonske postaje. Cerkve, šole, žage in tovarne so v bližini. Nizki davki. Naseljenji iz Evrope živé v tem kraju. Pišite za pojasnila:

E. MICHALI, Chases Lake, Lewis County, N. Y.

Frank Stonich,

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim rojakom Sirom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatino n. pr. ure, verižice, prstane, broške itd., se obrnite name, ker bodele dobili blago prve vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveske, broške raznih jednoj in zvez

FRANK STONICH,

7 W. Madison St., Saving Bank Bldg., Room 605, CHICAGO, ILL.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE

Slovenske cenike pošiljamo zastoj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

RAČUN

med Jednoto in društvi
od 1. do 28. februarja 1913.

Številka društva	Asesment	Polniške podpore	Poškodbe in odpravnine	Smrtnine	Skupaj
1	151.05	78.50			78.50
2	205.70	122.00	15.00		137.00
3	82.30	10.00	15.00		25.50
4	209.70	24.00			24.00
5	509.60	221.00			221.00
6	154.00	22.00			22.00
7	70.25				
8	95.00				
9	116.05	102.00			102.00
10	212.85	89.00		100.00	189.00
11	108.70				
12	116.55	128.00			128.00
13	148.00	103.50			103.50
14	185.80	48.00			48.00
16	224.05	103.00			103.00
17	145.50	22.00			22.00
19	158.00	93.00			93.00
20	241.30	140.00			140.00
21	170.10	128.00			128.00
22	119.75				
23	58.85				
24	87.65	105.00			105.00
26	59.05	27.00			27.00
27	116.45	128.00			128.00
28	63.70	51.00			51.00
29	67.45				
30	61.60	54.00			54.00
31	53.00	73.00			73.00
32	97.15	80.50	250.00		330.50
33	118.05	63.00			63.00
34	53.40	11.00			11.00
35	34.15	10.00			10.00
36	99.90	107.00			107.00
37	19.60				
38	100.20	41.00			41.00
39		33.00			33.00
40	68.90				
41	88.00	23.00			23.00
42	18.90				
43	181.85	132.00			132.00
44	77.65	64.00			64.00
46	45.50	10.00			10.00
47	105.00	28.00			28.00
48	147.05	34.00			34.00
49	66.00				
50	98.35	12.00			12.00
51	33.20				
52	87.20	75.00			75.00
53	281.30	71.00			71.00
54	54.40	28.00			28.00
55	56.00				
56	36.40	8.00			8.00
57	158.55	94.00			94.00
58	34.90	44.00			44.00
59	63.40	32.00			32.00
60	33.00	24.00			24.00
61	91.00	21.00			21.00
62	334.80				
63	15.40				
64	101.45	73.00			73.00
65	186.75	106.00			106.00
66	11.20				
67	65.80	14.00			14.00
68	27.30	21.00			21.00
69	155.25	71.00			71.00
72	77.70	47.00			47.00
74	49.30				
75	85.05	31.00			31.00
76	158.00	27.00		600.00	627.00
77	34.30	10.00			10.00
78	35.95	62.00			62.00
79	159.05	37.00			37.00
80		14.00			14.00
81	84.00	123.00			123.00
82	64.65	15.00			15.00
83	56.25	20.00			20.00
85	71.40	7.00			7.00
86	176.90	62.00		100.00	162.00
87	178.55	114.00			114.00
88	121.80	6.00			6.00
89	122.45	59.00			59.00
90	56.50				
91					
92	132.55	97.00			97.00
93	29.40				
94	70.85	52.00			52.00
95	105.70				
96	74.90	20.00			20.00
97	118.80	94.00			94.00
98	121.55	112.00			112.00
99	8.40				
100	26.00	10.00			10.00
101	37.80	72.00			72.00
102	55.35	10.00			10.00
103	43.90	20.00			20.00
104	54.90	93.00			93.00
105	25.80	30.00			30.00
106	108.45				
107	131.80	130.00			130.00
108					
109	51.40	26.00			26.00
110	208.65	47.00			47.00
111	79.80				
112	59.75	41.00			41.00
113	75.60				
114	91.90	50.00			50.00
115	64.40	46.00			46.00
116	33.60	47.00			47.00
117	57.90			600.00	600.00
118	111.80	40.00			40.00
119	66.40	59.00		500.00	559.00
120	89.30	31.00			31.00
121	77.35	51.00			51.00
122	54.70	19.00			19.00
123	52.05	3.00			3.00
124	70.65				
125	62.35	14.00			14.00
126	297.35	38.00			38.00
127	33.60	28.00		500.00	528.00
128	47.20	106.00			106.00
129	100.80	77.00			77.00
130	56.25	22.00			22.00
131	101.20	17.00			17.00
132	79.70	92.00			92.00
133					
134	35.00	40.00			40.00
135	43.20	16.00			16.00
136	44.80				
137	142.65	102.00			102.00
138	145.25	10.00			10.00
139	86.50				
140	81.45	56.00			56.00
141	81.05	85.00			85.00
142	126.00	92.00			92.00
143	65.10	43.00			43.00
144	63.95				
145	42.60				
146	74.90	39.00			39.00
147	85.40	48.00			48.00
148	33.00	56.00			56.00
149	25.20	23.00			23.00
150	37.80	19.00			19.00
151	84.75	40.00			40.00
153	42.10				
154					
155	21.00	11.00			11.00
156	31.05	15.00			15.00
157	22.40	22.00			22.00
158	31.45	10.00			10.00
159	11.20	30.00			30.00
160	8.65				
161	29.65				
162	7.00	31.00			31.00
163	28.60				
164	43.40				
165	106.35	90.00			90.00
166	36.40	31.00			31.00
167	25.20	13.00			13.00
168	30.80				

Številka društva	Asesment	Polniške podpore	Poškodbe in odpravnine	Smrtnine	Skupaj
169	32.20	30.00	200.00		230.00
170	28.00	31.00			31.00
171	63.60	42.00			42.00
172	61.30	25.00			25.00
173	163.55	68.00			68.00
174	35.00	52.00			52.00
175	79.90				
176	52.40				
177	16.80				
178	64.55	54.00			54.00
179	21.25	16.00			16.00
180	26.00				
181	40.05	66.00			66.00
182	66.00				
183	21.00				
184	23.10				
185	50.45				
186	44.60	111.00			111.00
187	19.85	25.00			25.00
188	17.50				
189	18.40				
190	35.15				
191	36.80				
192	19.60				
193					
194	29.75				
195		26.00			26.00
196		13.00			13.00
197					
198					
199					
200					
201					
202					
203					
204					

\$15,085.06 \$6910.50 \$480.50 \$2400.00 \$ 9,791.00
J. VERDERBAR, tajnik.

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorejskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi dež. Zelo ugoden trg za farmerske pridelke. Blizu in Chicaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!

Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.

Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.

Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, ker cena zemljiščem gre vedno kviško.

Česko-slovanska zemljiščna družba
3815 West 26th Street, Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

Narodna Tiskarna
2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU

JAVNI NÓTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje.
Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden.
1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbniških in posojilnih društev.

Krajnsko, Česko Hrvatsko stavbniško in posojilno društvo.
Prvo Hrvatsko stavbniško in posojilno društvo.
Benatsko-vevno stavbniško in posojilno društvo.
Hrad Rabi stavbniško " " "
Unjsko stavbniško " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih meju.
Denarna posojila proti niskim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka

1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis ulice
Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,500,000.00

JAN KAREL, PREDSEDNIK.
J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nadzorstvom "Clearing House" čikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vloženi v našo banko nosi tri procenta. Bodite uvjereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

Unijske smodke najfinejše kakovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni

19c od stržene vase s sre v rezervni fond S. N. P. J. Pisnena naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naroča se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 600 po 10c.

Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!

John Breskvar,
3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Važno uprašanje!

DO mi opravi!
najbolje in najceneje

Konzularne, st. ar. k. r. a. s. sodnijske in vojaške zadeve

Javni notar Kaker
220 1/2 Grove st
Milwaukee, Wis.

DR. ADOLF MACH

ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop. 1 do 6 pop. 7.90 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.

2601 S. Lawdale Av. vogal 26th St. CHICAGO, ILLINOIS.

Naročite si knjigo: Cvetke iz papeževga vrta

OD **A. H. Skubic,**
2740 So. Clifton Park A., Chicago STANE 50c.

Ali socializem razdira dom? Ta knjiga Vam pove kdo razdira dom

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Chisholm, Minn. Vaš dopis izide prihodnji teden. Pozdrav!
Cleveland, O. Satira dobrodošla, ali stvarna naj bo. Pozdrav!
Vsi drugi dopisi, ki so prišli za to izdajo prepozno, izidejo drugi teden. Pozdrav!
Chicago, Ill. S. Z. prihodnjič. Pozdrav!

ADVERTISEMENTS.

FARMA NA PRODEJ.

Sto in šestdeset akrov zemljišča, 9 konj, 10 glav goveje živine, prašiče, perutnina, hiša s tremi sobami hlev za konje in govedo, svinjak, hlev za perutnino, žitnico, 3 vozove, 3 konjske oprave, mašinerijo itd. prodaja iz proste roke:
Math. Žagar 35 Box, Hayden, Utah.
Sena se dobi od 75 do 100 ton, do 17 bušljev jabolk. Dosti dobre pitne vode.

J. S. JABLONSKI
Slovenski fotograf
izdel